№42 (2103)

Пятніца , 4 сакавіка 2005 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень
Выдавец:
УП «Народная воля»

Кошт свабодны.

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Народная Воля

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — -5...-3, без ападкаў, уначы — -7...-5, снег; у Брэсце ўдзень — -3...-1, без ападкаў, уначы — -5...-3, снег; у Гродне ўдзень — -3...-1, без ападкаў, уначы — -6...-4, снег; у Віцебску ўдзень — -5...-3, снег, уначы — -9...-7, без ападкаў; у Гомелі ўдзень — -6...-4, сонечна, уначы — -7...-5, снег; у Магілёве ўдзень — -6...-5, без ападкаў, уначы — -8...-6, снег.

www.meteo.by

НУ І НУ!

«Наша служба и опасна, и трудна...»

Да Дня міліцыі і 60-годдзя Перамогі асілак Вячаслаў Харанека вырашыў на працягу двух сутак падняць 40-кілаграмовы кег не менш як 6000 разоў.

Пачаў маёр міліцыі Харанека ставіць новы рэкорд яшчэ ў сераду, у 13.00. Да гэтага шмат трэніраваўся, 1000 долараў, якія яму выдзеліла на падрыхтоўку Міністэрства ўнутраных спраў, Вячаслаў адразу ж перавёў на прадукты, а за двое сутак асілак плануе з'есці амаль кілаграм курынага філе, літр свежага мёду, 10 плітак гематагена і запіць усё гэтае дабро 14 літрамі мінералкі без газу, 2 літрамі зялёнай гарбаты, 2 літрамі курынага булёну і настоем шыпшыны.

Учора карэспандэнт "Народнай волі" завітаў у залу аднаго з карпусоў Акадэміі МУС, дзе і ставіць свой сусветны рэкорд наш герой, у 11.00. Вячаслаў акурат прымаў вітаміны.

— Хачу пабіць свой рэкорд, — кажа ён.

На час майго візіту Вячаслаў Харанека ўжо без аніякага сну падняў кег за 22 гадзіны 3548 разоў. Да гэтага яго асабісты рэкорд быў — за суткі 3200 разоў.

— А што ў кегу? — пытаюся ў суддзяў.

— Слава выступае за здаровы вобраз жыцця, а таму там не піва, а вада.

Суддзі, дарэчы, не спяць разам з Вячаславам Харанекам. За адзін падыход ён падымае кег чатыры разы. Затым 2-3 хвіліны адпачывае — і зноў за справу. Суддзі ўсё гэта фіксуюць.

...Калі я сыходзіў з залы, Вячаслаў сумна паглядзеў мне ўслед і пакрочыў да кега. Цягаць бочку з вадой яму яшчэ заставалася 26 гадзін. З Днём міліцыі Вас!

Алесь СІВЫ.
Фота аўтара.

ПАЗІЦЫЙНЫЯ БАІ

Маўклівы Фралоў

Кандыдату ў дэпутаты забаронены доступ да СМІ

"Гродзенская праўда" адмовілася друкаваць перадвыбарчую праграму кандыдата ў дэпутаты па Гродзенскай-Цэнтральнай выбарчай акрузе №52 Валерыя Фралова.

Як паведаміў Яўген Акаронка, даверaная асоба кандыдата ў дэпутаты, аб гэтым пры асабістай сустрэчы заявіў галоўны рэдактар "Гродзенскай праўды". "Ён мне сказаў, што друкаваць нашу перадвыбарчую праграму не будзе. І пры гэтым не будзе ўвогуле друкаваць праграм ні Антусевіча, ні Маскевіча," — гаворыць Яўген Акаронка.

У акруговай выбарчай камісіі Гарадзенскай-Цэнтральнай выбарчай акругі №52 адмовіліся каментаваць адмову дзяржаўнай газеты друкаваць перадвыбарчую праграму апазіцыйнага кандыдата. Як неафіцыйна даведалася rahonia.promedia.by, фармальнай падставай для адозвы ў размяшчэнні перадвыбарчай праграмы стала тое, што праграма Валерыя Фралова была прадстаўлена ў рэдакцыю газеты са спазненнем.

Нагадаем таксама, што тэлерадыёкампанія "Гродна" на той жа падставе адмовілася запісваць зварот кандыдата Фралова да сваіх выбаршчыкаў. Сам палітык лічыць, што такім чынам яго адцэнзуравалі.

У адпаведнасці з Выбарчым кодэксам кожны кандыдат у дэпутаты мае права на тэлевізійнае выступленне. Два кандыдаты — дэпутат гарсавета Сяргей Антусевіч і рэктар ГДУ Сяргей Маскевіч запісалі свае выступы 25 лютага. Яшчэ адзін кандыдат, дырэктар каледжа бытавога абслугоўвання насельніцтва Васіль Міхно, адмовіўся ад права выступіць на тэлебачанні. А з Фраловым адбылося нешта дзіўнае.

— Я быў у рэдакцыі ў прызначаны час, каб запісаць свой выступ. Але па незразумелых прычынах мне не далі выступіць на тэлебачанні. У прамове я хацеў данесці да сваіх выбаршчык мае стаўленне да сённяшняй акцыі прадпрымальнікаў. Мяне гэтага пазбавілі, — абураецца былы лідэр дэпутацкай фракцыі "Рэспубліка" генерал Валерый Фралоў.

Дарэчы, падзеі, што адбываюцца ў адзінай "вакантнай" выбарчай акрузе, выклікаюць шматлікія нараканні. Спачатку прагназавалася, што гэтая акруга стане своеасаблівым палігонам для абкаткі метадаў і спосабаў кантролю за падлікам галасоў. Згадзіцеся, у межах адной акругі наладзіць агульны кантроль за выбарчымі ўчасткамі, колькасцю выбаршчыкаў, падлікам галасоў, маршрутах урнаў для галасавання і г.д. шмат лягчэй, чым па ўсёй краіне. Але, здаецца, гэты трэнінг аказаўся мала каму патрэбным. Улада гуляе па сваіх правілах, апазіцыя — па сваіх. Нібыта і не было выбараў у мінулым кастрычніку, нібыта яшчэ застаецца надзея на шчырыя правілы гульні.

Алег СНОЎ.

Тираж уничтожен

Председатель первичной организации Белорусского независимого профсоюза ОАО работников "Гродно Азот" Сергей Антусевич зарегистрирован кандидатом в депутаты парламента по Гродненскому—Центральному избирательному округу №52. Напомним, что это единственный округ в Беларуси, где не состоялись выборы 17 октября 2004 года, так как ни один из кандидатов не набрал необходимого количества голосов. Согласно заключенному договору, окружная комиссия сделала заказ обществу с ограниченной ответственностью "Спектр-Р" на изготовление агитационных плакатов для Сергея Антусевича. 28 февраля 2005 года его доверенные лица явились за отпечатанными плакатами, однако забрать продукцию не смогли. Работники фирмы сообщили доверенному лицу кандидата в депутаты Вадиму Саранчукову, что тираж изъят сотрудниками КГБ.

Руководитель пресс-центра Управления КГБ по Гродненской области Татьяна Ломако пояснила, что Управление не имеет никакого отношения к предвыборной печатной продукции, а сотрудники комитета изъятие не производили.

Технический директор ПООО "Спектр-Р" подтвердил, что сотрудники органов госбезопасности к исчезновению агитационных материалов не имеют никакого отношения. По его словам, после того как плакаты были отпечатаны, выяснилось, что у заказчика нет лицензии на издательскую деятельность. В связи с чем тираж был уничтожен, а деньги возвращены заказчику. По словам директора, он запретил своим сотрудникам принимать заказы на изготовление подобного рода печатной продукции, так как это всегда сопряжено с различного рода проблемами и неприятностями. Менеджер предприятия, посмевший принять заказ, по словам руководителя, подвергнут жесткому наказанию. Повторно печатать агитационные плакаты фирма отказалась.

Согласно Избирательному кодексу, специальная лицензия на изготовление агитационных материалов не требуется.

— Происходящее я расцениваю как попытку властей сорвать мою агитационную кампанию, — прокомментировал ситуацию Сергей Антусевич. Проведением выборов в нашей стране, похоже, занимаются не те структуры, которые должны этим заниматься, согласно действующему законодательству, а силовые ведомства и разного рода управления.

Иван РОМАН.

ГАРАЧАЯ ТЭМА

Рынкі стаяць

Забастоўка прадпрымальнікаў працягваецца. 2 сакавіка ў Беларусі не працавала большасць рэчавых рынкаў. Пра гэта паведаміў намеснік старшыні РГА "Перспектыва" Аляксандр Лапотка. Паводле яго слоў, звесткі, сабраныя за гэты дзень з усіх рэгіёнаў краіны, "дазваляюць сказаць аб тым, што агульнанацыянальную бестэрміновую забастоўку пакуль падтрымлівае большасць прадпрымальнікаў".

"У Мінску поўнасцю не працавалі Чэрвенскі рынак і "Дынама", у "Ждановічах" поўнасцю не працаваў рэчавы рынак; аўтарынак і харчовы не працавалі часткова, на рынку "Экспабел" працавалі толькі аптовыя кіёскі. Практычна ва ўсіх гарадах рынкі стаялі", — заключыў А.Лапотка.

Намеснік старшыні "Перспектывы" адзначыў, што ў рэгіёнах прадпрымальнікі дзейнічаюць "больш згуртавана". "У Мінску каля паловы прадпрымальнікаў усё ж заплацілі ПДК, у рэгіёнах — не больш за 5 працэнтаў", — паведаміў А.Лапотка.

На яго думку, гэта тлумачыцца тым, што ў Мінску ўлада паспяхова выкарыстоўвае ў якасці рычагу ціску адміністрацыю рынкаў. "2 сакавіка на Чэрвенскім рынку было ліквідавана некалькі гандлёвых месцаў актывістаў "Перспектывы". На "Дынама" актывісту руху дырэкцыя парэкамендавала больш не з'яўляцца на рынку, такі ж выпадак зафіксаваны на "Экспабеле", — адзначыў А.Лапотка.

"Прадпрымальнікі працягваюць забастоўку, паколькі большасць з іх у бязвыхадным становішчы. Або ўлада выканае нашы патрабаванні, або колькасць прадпрымальнікаў значна паменшыцца", — заявіў прадстаўнік "Перспектывы".

Генадзь ШАРЫПКІН.

Калі вярстаўся нумар, стала вядома, што 3 сакавіка ў Гродне акцыя прадпрымальнікаў завяршылася масавымі беспарадкамі. Прадпрымальнікі з раніцы прыйшлі да гарвыканкама, але, зразумеўшы бессэнсоўнасць гэтых паходаў, праз некаторы час натоўп перакрыў галоўную вуліцу горада — вуліцу Дзяржынскага, спыніўшы рух грамадскага транспарту. Каб разагнаць натоўп, міліцыя прымяніла дубінкі. Падрабязнасці — у наступным нумары.

БУДЗЬ ЗДАРОЎ

Грып адступае

Па прагнозах спецыялістаў на наступным тыдні эпідэмія грыпу пойдзе на спад

У гэтыя дні ў паліклінікі краіны за дапамогай звяртаецца значна менш грамадзян, чым тыдзень таму. Сімптомы, з якімі прыходзяць пацыенты, — тэмпература, галаўны боль, ламота ў касцях. Разам з грыпам тэрапеўты нярэдка дыягнастуюць і іншыя вострыя рэспіраторныя вірусныя захворванні.

Спецыялісты ўжо заявілі, што сёлета ў Беларусі назіраецца сярэдняя інтэнсіўнасць эпідэміі. Нават не ўсе 18 кантрольных гарадоў краіны ахоплены эпідэміяй грыпу. Яна абышла Оршу і Баранавічы.

"Цёплыя восень і зіма зрабілі добрую справу, — кажа галоўны дзяржаўны санітарны ўрач краіны **Міхаіл Рымжа**. — *Узровень захворвання на грып сёлета невысокі. Спецыялісты мяркуюць, што ў сярэдзіне сакавіка эпідэмія ўвогуле завершыцца. Пасля маразоў выгляне веснавое сонца. А вірус грыпу ненавіта і баіцца сонечных промняў".*

Асаблівасць цяперашняй эпідэміі — сярод хворых няшмат дзяцей. Калі параўнаць з мінулым годам, то, напрыклад, у Мінску ў 2003—2004 годзе роўна палову захварэўшых на грып складалі дзеці, а зараз гэтая лічба не перавысіла 40 працэнтаў. У гэтым сезоне найбольш хварэюць дзеці ва ўзросце 3—6 гадоў. У беларускай сталіцы падчас эпідэміі на каранцін не былі зачынены ніводная школа і ніводны дзіцячы садок. Ды і ўвогуле па Беларусі толькі 43 школы былі закрытыя на каранцін.

Асаблівую трывогу ў медыкаў выклікаюць постгрыпозныя ўскладненні. У мінулым сезоне ад іх памерлі чацвёра беларусаў, у пазамінулым — пяцёра. Сёлета падчас эпідэміі грыпу памёр 53-гадовы жыхар Віцебска. Але прычына яго смерці — бактэрыяльная пнеўманія, якая развілася на фоне адэнавіруснай інфекцыі. Мужчына вельмі позна звярнуўся па дапамогу ў бальніцу: толькі на 9-ы дзень хваробы. Выратаваць яго медыкі не змаглі.

"Пад грып "маскіруецца" яшчэ адна страшная вірусная хвароба — менінгіт, — засцярожвае Міхаіл Рымжа. — *І калі своечасова не пачаць адэкватнае лячэнне, чалавек можа загінуць. Антыбіётыкі не паспяюць дапамагчы. У мінулым годзе ў Беларусі на менінгіт хварэла 300 чалавек, і 31 з іх памёр. Таму першая парада: калі паднялася тэмпература — адразу выклікайце ўрача!"*

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Мирный атом

Белорусские телеканалы начали пропагандистскую кампанию и убеждают население в безопасности "мирного атома". Таким образом косвенно подтверждается заявление экс-депутата, трехкратного Олимпийского чемпиона Владимира Парфеновича о том, что Беларусь готовят к строительству атомной станции. Сам Владимир Владимирович даже побывал в прокуратуре, которая пытается найти в тексте заявления о создании "антиядерного фронта" приметы оскорбления президента.

— Владимир Владимирович, прошло несколько недель после обнародования Вашего заявления о кулуарном решении белорусских властей начать в 2005 году работы по строительству в Беларуси АЭС. За это время белорусское руководство никаким образом не обозначило свое отношение к столь серьезным обвинениям в игнорировании права народа на выражение собственного мнения по поводу развития ядерной энергетики. Чем Вы объясните такую реакцию властей страны?

— Власти практически не скрывают начала строительства. Каждое воскресенье на канале "Лад" транслируется специальная передача, где подробно рассказывается о необходимости и выгодности строительства, о выбранных площадках для АЭС, о выборе российских поставщиков оборудования, о безопасности современных ядерных технологий, хотя прекрасно известно, что таких технологий нет. Происшедшая на прошлой неделе авария ядерного реактора на японской АЭС "Онагава" является лучшим тому примером.

27 февраля Белорусское телевидение подтвердило наличие на белорусской территории обогащенного урана. Таким образом, начинка для реактора уже имеется. Прекрасно информированы о белорусском проекте и начале его претворения в жизнь российские и французские атомщики. И, между прочим, с 2003 года белорусские ученые-ядерщики не вылезали из французских ядерных центров.

Так что шила в мешке не утаишь, тем более что это "шило" готовилось годами. Власть неустанно рассказывала нам сказки о возвращении территории Чернобыльской зоны к полноценной жизни, о чернобыльском молочке, которое исключительно "для детишек" и т.д. 21 января из выступления белорусского президента мы узнали и то, что народ Беларуси уже, в принципе, не против создания собственного "национального" Чернобыля. Однако все-таки спросить народ никто не удосужился.

— Вы считаете, что АЭС — это политический проект. Власть, в свою очередь, говорит исключительно о поиске вариантов ухода от энергетической зависимости от России. Чего больше в проекте АЭС — политики или экономики?

— Александр Лукашенко прав. Собственная АЭС — это действительно уход, но не от энергетической, а от политической зависимости от России. Станция не решит энергетических проблем страны — она дорога и может вообще не окупиться. Кроме того, строительство АЭС — это тупиковый путь для нашей экономики. Вместо того чтобы проводить структурные реформы, уходить от энергоемких производств и технологий, мы их только расширяем, уповая, что БелАЭС решит наши экономические проблемы. Это опасные иллюзии.

Но АЭС решит некоторые важные для наших властей политические вопросы. В руководстве стран, где в дефиците демократия, бытует заблуждение, что, если на территории страны имеется оружие массового поражения или ядерные объекты, то они обеспечат условия безнаказанности для правящих режимов. АЭС — идеальное условие для ядерного шантажа соседей и всего мира. АЭС — это готовая "грязная" атомная бомба, вокруг которой живет народ-заложник.

— Вы заявили о создании антиядерного фронта. На какой стадии эта работа?

— Единомышленников достаточно много. В первую очередь это ученые, экологи, медики. В последнее время к инициативе стали присоединяться представители оппозиции, что нас несколько удивило, так как Белорусский антиядерный фронт — это не политический проект. БАФ — общественная инициатива, то есть инициатива людей, которые, вне зависимости от политических, религиозных и иных взглядов и пристрастий, объединены стремлением не допустить строительства на нашей земле нового Чернобыля. Мы не боремся за власть как политическая оппозиция режиму А. Лукашенко, но в то же время мы всегда желали успеха оппозиции в ее борьбе за рождение нового лидера нации. Нашей главной задачей является привлечение внимания белорусского народа и всего мира к проблеме "ядерной Беларуси".

Елена НОВИКОВА.

ТЕННИС: КУБОК ДЭВИСА

Белорусы собираются «попить крови» у земляков графа Дракулы

Сегодня в румынском городе Брашове начнется теннисный матч 1/8 финала Кубка Дэвиса между сборными Румынии и Беларуси

Наша команда прибыла в Румынию за неделю до матча без Максима Мирного. Макс тренировался на грунтовых кортах во Флориде и только в минувшее воскресенье вечером присоединился к ребятам. Белорусов разместили за городом, в пятизвездочном отеле "Королева Мария", который находится на небольшом горнолыжном курорте Пояна-Брашов. Гостеприимные, но хитрые хозяева сразу же завалили нашу делегацию предложениями в плане культурной программы, от которых наши так же культурно отказывались. Не за этим, мол, в Румынию приехали. Хотя и согласились съездить на экскурсию в легендарный замок Бран, который считался резиденцией не менее легендарного кровопийцы графа Дракулы. Полезно, знаете ли, перед ответственным матчем показать зубы духу Дракулы, который, надо полагать, душой болеет за земляков. Но наших теннисистов это не смущает, и они обещают "попить крови" у своих румынских коллег.

...Перво-наперво в Брашове осмотрели корт, который хозяева специально сделали а-ля "против белорусов". Как известно, и Максим Мирный, и Володя Волчков сильны на быстрых, искусственных кортах, и румыны тут же это учли — положили в зале медленное, грунтовое покрытие, на котором и сами-то не блещут. Но, как говорят в той народной присказке: "Не жалко, что своя корова сдохла, а обидно, что у соседа живая". Против белорусов, наверное, будет играть и 600-метровая высота над уровнем моря, на которой расположен Брашов. Воздух разреженный, надо привыкнуть к отскокам мяча.

Впрочем, все это субъективные факторы. Лидеры нашей команды, естественно, Володя Волчков и Максим Мирный. А кто же новички? Третьим номером определен Егор Пунтус, четвертым — Александр Бурый, запасным — Алексей Бессонов, который, к слову, сын главного тренера нашей сборной. Александр Скрипко и Андрей Коротченя, чьи имена уже были на слуху у любителей тенниса, травмированы, перспективный Сергей Тарасевич переболел гриппом, так что имеем то, что имеем.

Егор Пунтус, которому 1 марта исполнилось восемнадцать, выступал лишь на Belarus Cup. Лучшее достижение в рейтинге — 512-й номер, сейчас он — 1151-й.

18-летний Саша Бурый тоже на турнирах выступает очень редко, в рейтинге — 1022-й, но больно уж у него фактура хорошая. Высокий, с мощной подачей — отличный спаринг-партнер.

Леша Бессонов младше их на год и среди сверстников сейчас занимает в мире 702-е место. В октябре прошлого года он дошел до четвертьфинала юниорского турнира в Андорре, а чуть раньше стал сильнейшим в паре в Каунасе.

Уже определил участников на игру с белорусами и капитан сборной Румынии. На первых ролях у румын — опытные Андрей Павел и Виктор Ханеску. Первый — 31-летний Павел выступает за сборную с 1991 года и сейчас занимает в мировом рейтинге 23-ю строчку. На Открытом чемпионате Австралии в этом году он дошел до четвертьфинала, на другом турнире в Дохе — в паре играл в финале.

Виктор Ханеску тоже отнюдь не мальчик для битья. Теннисист известен уже хотя бы тем, что имеет баскетбольный рост под два метра, обладает супермощной подачей и никогда не улыбается на корте.

Еще два румынских теннисиста — Габриэль Трифу и Разван Сабай — звезд с неба не хватают, но последний неплохо играет на задней линии и, не исключено, что сыграет с кем-то из первых номеров в паре.

И напоследок помечтаем. Если белорусы победят в гостях румынов, а сборная США одолеет на своих кортах хорватов, то в 1/4 финала Кубка Дэвиса наша команда примет в Минске американцев. Андре Агасси, Энди Роддик, Боб Брайан! Но это пока лишь мечты...

Алесь СИВЫЙ.

Фото photo.bymedia.net

АБІТУРЫЕНТ

Тэст замест экзамена

З 1 сакавіка ў Беларусі пачалася тэставая ліхаманка.

Гэта толькі здаецца, што да ўступнай кампаніі застаецца яшчэ шмат часу. На самай справе для цяперашніх выпускнікоў, якія жадаюць атрымаць вышэйшую адукацыю, нялёгкі час ужо надышоў. Першую праверку ведаў дзяўчаты і хлопцы змогуць прайсці ўжо ў сярэдзіне красавіка. З 16 красавіка пачынаецца тэсціраванне на платнай аснове, зарэгістравацца на якое ўжо можна з 1 сакавіка. Будучым абітурыентам прапанавана пісаць тэст па васьмі прадметах на выбар, тэсціраванне будзе доўжыцца да 14 мая. Калі выпускнік атрымае добры вынік, ён зможа скарыстаць яго на ўступных экзаменах, калі адзнака яго не задаволіць — паспрабаваць злавіць удачу яшчэ раз, летам. З 20 чэрвеня па 7 ліпеня будзе праходзіць профільнае тэсціраванне па прадметах, якія вынесены на ўступныя экзамены. Абавязковы тэст па беларускай альбо рускай мове адбудзецца 29 мая і 5 чэрвеня адпаведна.

Сёлетняя ўступная кампанія адрозніваецца ад мінулай тым, што амаль усе экзамены замянілі тэстамі. ВНУ прапанавана абавязкова праводзіць два тэставых экзамены і толькі адзін на выбар: альбо вусны, альбо таксама тэставы. Напрыклад, усе тры ўступныя экзамены замянілі на тэсты медыцынскія універсітэты краіны. Абавязковае тэсціраванне па трэцім прадмеце — "Чалавек. Грамадства. Дзяржава" — чакае паступаючых на некаторыя факультэты Белдзяржуніверсітэта і Беларускага дзяржаўнага эканамічнага універсітэта. Інстытут кантролю ведаў ужо распрацаваў для БДУ і БДЭУ тэст па гэтай складанай школьнай дысцыпліне.

Па сённяшні дзень доўжацца спрэчкі наконт абавязковага тэсціравання. Ні выкладчыкі, ні спецыялісты Міністэрства адукацыі не могуць сказаць, што лепей: тэст альбо экзамен. У мінулым годзе быў момант, калі здавалася, тэсты ўвогуле адменяць. Неяк на нарадзе, дзе разглядаліся пытанні рэфармавання агульнаадукацыйнай школы, А.Лукашэнка раскрытыкаваў сістэму тэсціравання і ўзгадаў тыя часы, калі выпускнікі здавалі звычайныя ўступныя экзамены. А паколькі ў нашай краіне любое слова кіраўніка дзяржавы чароўным чынам увасабляецца ў жыццё літаральна на наступны дзень, то можна было зрабіць здагадку, што і ўступная кампанія ў новым годзе адбудзецца па новых/старых правілах. Аднак тэсты захаваліся, і нават іх колькасць павялічылася.

"Тэсты па беларускай і рускай мовах — гэта нармальная з'ява, — лічыць выкладчык беларускай літаратуры **Лявон Баршчэўскі**. — *Гэта нічым не горш, чым дыктоўка альбо пераказ. Іншае пытанне, як гэта ўсё робіцца. У тэстах шмат памылак, якія выяўляюць самі вучні.*

Акрамя таго, ёсць прадметы, якія вучаць школьніка мысліць, і вось там абысціся тэстамі нельга. Напрыклад, "Гісторыя Беларусі" альбо "Чалавек. Грамадства. Дзяржава". Няма адназначных адказаў на пытанні, якія ставяцца ў тэстах па гэтых прадметах.

На мой погляд, найбольш аб'ектыўная сістэма дзейнічае ў суседняй Літве. Там увогуле няма ўступных экзаменаў і тэстаў. Існуюць толькі выпускныя экзамены ў школах, якія ацэньваюць не настаўнікі, а незалежныя камісіі. Потым у адпаведнасці з сумай балаў, якую набраў вучань, у тым ліку і па профільных прадметах, ён мае права бясплатна паступіць ва універсітэт. Калі сума балаў высокая, то і выбіраць можна паміж 10—20 ВНУ, а калі малая, то толькі паміж дзвюма-трыма. Гэтая сістэма здымае ўсялякія спекуляцыі, праверкі, кантроль.

А пры нашай сістэме галоўная праблема застаецца. Гэта праблема галоснасці, адкрытасці і роўных умоў доступу да вышэйшай адукацыі. Бо як ні спрабуюць нам давесці немагчымасць падтасоўкі падчас тэсціравання, заяўляючы, што тэсты быццам бы зашыфраваны, дзеці высокіх чыноўнікаў заўсёды 100-працэнтна паступаюць. Як гэта атрымліваецца? А атрымліваецца таму, што грамадства не мае сапраўднага кантролю. Відавочна, што не БПСМ і не супрацоўнікі Дзяржкантролю павінны кантраляваць гэтую з'яву. Рабіць гэта мусяць недзяржаўныя грамадскія арганізацыі. Так што якім бы ні быў экзамен — вусным альбо тэставым, усё роўна праблема палягае ў адсутнасці празрыстасці грамадскіх працэсаў у краіне ў цэлым. І так будзе да той пары, пакуль у Беларусі не пачнуць дзейнічаць дэмакратычныя механізмы".

Дарэчы, у мінулым годзе кожны дзевяты абітурыент, які быў залічаны ў вышэйшую навучальную ўстанову, прадстаўляў у прыёмную камісію сертыфікат абавязковага тэсціравання. Вынік сапраўды неблагі, калі ўлічыць, што ў гэтую статыстыку не ўвайшлі медыцынскія універсітэты, дзе прыём студэнтаў праводзіўся па асобных правілах, а таксама не ўлічваліся сертыфікаты, атрыманыя на абавязковым тэсціраванні па беларускай і рускай мовах.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

НАПЯРЭДАДНІ

Хто заплаціць за «лепшы ў свеце» фестываль?

Сёлета, як і ў папярэднія гады, "Славянскі базар у Віцебску" прыкметна ўдарыць па абласным і гарадскім бюджэтах. Суцяшэннем для мясцовых улад і асабліва жыхароў з'яўляецца тое, што Віцебск пасля ліпеньскага шоу, як старадаўняя Масква пасля чарговага пажару, становіцца чысцей і прыгажэй.

На першым, лютаўскім, пасяджэнні гарадскога камітэта па падрыхтоўцы да чатырнаццатага па ліку "Базару" былі агучаны пажаданні прэзідэнта Беларусі, каб чарговае свята мастацтваў "выйшла на сусветны ўзровень і выгадна адрознівалася ад папярэдніх". У той жа час прысутныя ўзгадалі, што А.Лукашэнка запатрабаваў ашчадна выдаткоўваць сродкі, эканоміць на ўсім, на чым удасца, і не надта разлічваць на фінансаванне з рэспубліканскага бюджэту. "Шукайце спонсараў", — параіў прэзідэнт.

Такім чынам, для мясцовай "вертыкалі" падрыхтоўка да "Базару-2005" выльецца ў аўральны пошук грошай на добраўпарадкаванне горада, рамонт фестывальных аб'ектаў і годную сустрэчу замежных гасцей і айчынных высокіх персон.

Сродкі патрэбны вялікія. Тым больш што мясцовая казна яшчэ не разлічылася з падрадчыкамі за мінулагоднія работы, звязаныя з фестывалем. Толькі на частковае абнаўленне Летняга амфітэатра спатрэбіцца 600 мільёнаў беларускіх рублей.

Ужо вядома, што сёлетні "Славянскі базар" пачнецца 15 і завершыцца 21 ліпеня. Да адкрыцця фестывалю будаўнікі павінны закончыць рэканструкцыю Кіраўскага моста праз Дзвіну. Работы вядуцца ўжо каля года, будаўнікі шчыруюць, але па ўсім відаць, што да 15 ліпеня ўдасца аднавіць транспартны рух толькі па адным баку моста. Але нават гэта суцешыць народ не менш, чым сам "Базар", бо жыхары Віцебска стаміліся ад транспартных нязручнасцяў, што ўтварыліся пасля змянення звыклых маршрутаў.

Акрамя гэтага, плануецца да пачатку фестывалю адкрыць новы гандлёвы цэнтр "Кантынент" у прыбудове да адкрытай год таму гасцініцы "Лучоса", гатэль на 100 месцаў у прыгарадзе, а галоўнае — ашчасліціць прыезджых і тутэйшых хоць бы дзесяткам грамадскіх туалетаў у зоне "Базару", бо дэфіцыт гэтых аб'ектаў моцна зніжае ўражанне ад папрыгажэўшага да свята мастацтваў горада.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ЧУЛІ?

Палітычнае надвор'е мяняецца?

Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама галоўны ідэолаг абласной вертыкалі Анатоль Глаз нечакана загаварыў па-беларуску.

Неардынарная падзея адбылася на чарговым лыжным свяце ў Магілёве. У інтэрв'ю карэспандэнту магілёўскай студыі "Лад" спадар Глаз, падбіраючы патрэбныя беларускія словы, казаў пра здароўе, спорт і надвор'е.

Тут не было б нічога дзіўнага, калі б за чыноўнікам з багатым досведам працы ў партыйных і дзяржаўных структурах і раней прыкмячаліся такія неспадзяванкі. Нават на прэзентацыйных мерапрыемствах, якія вымагалі беларускай мовы, Анатоль Глаз падкрэслена прамаўляў па-руску.

Людзі, якія працавалі ў тых жа партыйных і дзяржаўных структурах, кажуць, што Анатоль Глаз заўжды чуйны да кан'юнктуры, змен настрояў ва ўладзе. Менавіта гэтая якасць дазваляе яму заставацца запатрабаваным чыноўнікам.

Што да інтэрв'ю, дык яно, відаць, было загадзя падрыхтаваным. Але навошта? Мерапрыемства ж не вымагала беларускамоўнага каментарыю. Мо, надвор'е паспрыяла?

Андрэй БЕЛАГУБАЎ.

Так і да раніцы гуляць можна...

Завяршыўся рэгулярны сезон адкрытага чэмпіянату Беларусі па хакеі з шайбай — наперадзе серыя плэй-оф.

Чвэрцьфінальныя пары сфарміраваліся наступным чынам: "Юнацтва" (Мінск) — "Хімік-СКА" (Наваполацк), "Хімвалакно"(Магілёў) — Рыга-2000, Сокал (Кіеў) — Гомель, "Керамін" (Мінск) — "Металургс" (Ліепая). Серыі матчаў чвэрцьфінальнай стадыі будуць працягвацца да трох перамог. Паўфінал і фінал — да чатырох.

Згодна з рэгламентам, у выпадку, калі асноўны час матча серыі плэй-оф завершыцца ўнічыю, будзе прызначаны дадатковы перыяд працягласцю 20 хвілін. Гульня ў овертайме будзе праходзіць 4x4 да першай закінутай шайбы. Але, што самае цікавае, у тым выпадку, калі шайба закінута не будзе, прызначаецца чарговы 20-хвілінны перыяд. За ім яшчэ і яшчэ... Карацей, у выпадку чаго, так і да раніцы гуляць можна.

Пераможцам адкрытага чэмпіянату Беларусі будзе названа каманда, якая па выніках плэй-оф зойме вышэйшае месца. Першыя чвэрцьфінальныя гульні адбудуцца 6 сакавіка, першая фінальная сустрэча — 30 сакавіка.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

МАЛАДАЯ БЕЛАРУСЬ

Алесь Смольскі марыць служыць пад бел-чырвона-белым сцягам

Алесь Смольскі — актывіст незарэгістраванага "Маладога фронту". Напрыканцы мінулага года быў выключаны з сувораўскага вучылішча за сяброўства з "небяспечнай палітычнай арганізацыяй". Быў адным з ініцыятараў кампаніі па зборы подпісаў за перайменаванне сувораўскага вучылішча ў імя Тадэвуша Касцюшкі. "Сувораў пакінуў крывавы след на зямлі Беларусі, — гаворыць Алесь Смольскі, — і ўстанова, у якой вучаць любіць і абараняць Радзіму, не можа называцца ў гонар тырана".

— Алесь, адкуль такая любоў да вайсковай службы?

— Яшчэ калі быў зусім малы, цвёрда вырашыў: буду вайскоўцам. Спачатку мяне проста вабіла форма. Калі пачаў сталець і на многія рэчы глядзець па-іншаму, з'явілася ўсведамленне таго, што вайсковец — чалавек, які, як ніхто іншы, нясе адказнасць за сваю Радзіму, за яе бяспеку.

— А як курсант сувораўскага вучылішча трапіў у "Малады фронт"?

— Некалькі гадоў таму прыехаў на выхадныя дамоў, у Жодзіна. Гэта якраз 14 лютага было — дзень, калі "Малады фронт" традыцыйна праводзіў акцыю ў гонар Дня ўсіх закаханых. Мне цікава стала, што гэта за мерапрыемства, падышоў да моладзі, а яны мне "валянцінку" падарылі, павіншавалі. Відаць, такую ўвагу з боку ўдзельнікаў акцыі заслужыў таму, што быў у форме суворaўца. Вось так усё і пачалося...

Прыход у "Малады фронт" быў заканамернасцю. Я заўсёды лічыў сябе патрыётам, любоў да беларушчыны мне з дзяцінства прывіў брат бабулі — ён увесь час размаўляў па-беларуску, столькі цікавага распавядаў пра гісторыю, культуру.

Пачуццё самасвядомасці паступова расло і мацнела. Натуральна, шмат на якія рэчы я глядзеў інакш, чым мае равеснікі, і з некаторымі з'явамі проста не мог мірыцца...

— Напрыклад, з тым, што вучылішча названа ў гонар Суворава?

— Так. Мяне гэта проста абурала. Хто такі Сувораў у гісторыі Беларусі?..

Прашчупаўшы глебу сярод аднакурснікаў, я распачаў кампанію па зборы подпісаў за перайменаванне вучылішча ў імя Тадэвуша Касцюшкі.

— Менавіта гэты факт і стаў прычынай выключэння з вучылішча?

— Справа ў тым, што мне нават па сённяшні дзень так і не патлумачылі — чаму, уласна кажучы, выключылі. Я да гэтага моманту не бачыў ніякага загаду аб адлічэнні. Пачалося ўсё з таго, што кіраўніцтва вучылішча зрабілаператрус маіх рэчаў і знайшло пасведчанне аб тым, што я з'яўляюся сябрам "Маладога фронту". Мяне, а пасля і бацьку, пачалі выклікаць "на размовы", пераконваць...

Праз некаторы час я быў пазбаўлены харчавання. Калі запытаўся: "За што і як гэта разумець?", адказу ад адміністрацыі так і не атрымаў. Камандзір узвода патэлефанаваў майму бацьку і сказаў: "Забярыце адсюль свайго сына!". Прытым параіў зрабіць гэта як мага хутчэй. Начальнік вучылішча зазначыў, што нібыта існуе загад аб маім адлічэнні... З боку чыноўнікаў прагучала — маўляў, "сабака, якога карmілі, не павінен кусацца"...

Я мусіў напісаць тлумачальную запіску камандзіру, дзе пазначыў, што званне "суворaўца" супярэчыць маім уяўленням пра гонар і годнасць беларуса.

Што датычыць кампаніі па зборы подпісаў, то кіраўніцтва неаднойчы праводзіла са мной размовы аб тым, што я, маўляў, раблю памылку: Касцюшка — герой Польшчы і да Беларусі не мае ніякага дачынення. Я спрабаваў даказаць адваротнае, але мае аргументы не ўспрымаліся.

— А як да гэтай ініцыятывы ставіліся іншыя курсанты?

— Большасць — станоўча. Я думаю, што калі б не маё выключэнне, то кампанію ўдалося б давесці да канца.

Дарэчы, калі мяне выгналі, сябры з "Маладога фронту" ладзілі каля вучылішча акцыю падтрымкі пад гучным лозунгам "Рукі прэч ад Смольскага!". Гэтая акцыя засведчыла стаўленне да мяне курсантаў. Хлопцы выходзілі да пікетчыкаў, выказвалі падтрымку...

У мяне засталося шмат сяброў у вучылішчы. Згадваю пра іх з цеплынёй і, думаю, мы яшчэ абавязкова паслужым разам.

— Чым займаешся зараз?

— Пакуль давучваюся ў школе. Рыхтуюся да паступлення ў ВНУ.

— А на будучыню якія планы?

— Буду вайскоўцам. Абавязкова.

Я не раблю з сябе ахвяру. Свой выбар я зрабіў свядома і ад сваіх каштоўнасцяў адмаўляцца не збіраюся. І калі паўстала пытанне "альбо — альбо", ні секунды не вагаўся. Я — будучы афіцэр і мушу трымаць слова.

Мая вайсковая кар'ера, перакананы, яшчэ наперадзе. Я не імкнуся да пасад, да славы, да ўлады. Хачу сумленна і аддана служыць сваёй Беларусі.

Пад бел-чырвона-белым сцягам.

Вольга КЛАСКОЎСКАЯ.

Жодзіна—Мінск.

СУД

Як Ярмошына Шчукіна ратавала

У час, калі ўся краіна жыла маючымі адбыцца выбарамі і рэферэндумам, Валерый Аляксеевіч Шчукін (яго нашым чытачам прадстаўляць не трэба) вырашыў зрабіць уклад у айчынную дэмакратыю. Хоць ён чалавек увогуле небагаты, да таго ж пазбаўлены ўладаю жытла і з гэтай прычыны вымушаны жыць на віцебскім вакзале, ды ўсё ж адарваў ад сваёй пенсіі афіцэра ваенна-марскога флоту СССР грошы, каб надрукаваць улётку дзеля палітычнай адукацыі суайчыннікаў.

На адным баку быў зварот да выбаршчыкаў добра падумаць, перш чым галасаваць за кандыдатаў ад улады, на другім — тлумачылася небяспека, якую ўяўляе для будучыні краіны станоўчы адказ на пытанні рэферэндума. Спадар Шчукін папярэджваў грамадзян, што іх будуць прымушаць галасаваць датэрмінова, і раіў, што трэба зрабіць, каб, не выказваючы пратэсту наўпрост, галасаваць усё ж такі менавіта 17 кастрычніка.

З гэтымі ўлёткамі яго тройчы затрымлівала міліцыя. Праваабаронцу прыцягвалі да адказнасці па частцы 3 артыкула 172 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях. Камісія па адміністрацыйных правапарушэннях адміністрацыі Першамайскага раёна Віцебска падчас аднаго пасяджэння вынесла яму аж тры папярэджанні запар. Дзейнасць Шчукіна была трактаваная камісіяй як парушэнне існуючага парадку распаўсюджвання друкаваных матэрыялаў ды яшчэ выдадзеных у парушэнне заканадаўства. Пасля апошняга затрымання Валерыя Аляксеевіча зняволілі на дзесяць сутак за нібыта непадпарадкаванне міліцыі.

Вось з таго часу спадар Шчукін судзіцца з уладаю, спрабуе давесці, што быў асуджаны незаконна, а рашэнне камісіі супярэчыць заканадаўству.

1 сакавіка ў судзе Першамайскага раёна Віцебска пасля некалькіх адтэрміновак нарэшце разгледзелі іск Валерыя Шчукіна. А трымаць адказ мусіла памянёная камісія па адміністрацыйных правапарушэннях. Спадар Валерый даводзіў суду, што ягоная грамадская дзейнасць не мае ніякага дачынення да артыкула 172 частка 3 і абвінавачванне яго ў адсутнасці выхадных звестак на ўлётцы супрацьзаконнае.

Справа ў тым, што выхадныя звесткі (гэта больш як дзесятак пунктаў) прадугледжаны Законам аб друку для кніг, газет і часопісаў, і клапаціцца аб іх наяўнасці мусіць юрыдычная асоба — выдавец. А, згодна з Выбарчым кодэксам, яны мусяць быць і на агітацыйных матэрыялах, якія рэпрэзентуюць зарэгістраваных кандыдатаў.

Валерый Шчукін не юрыдычная асоба. У выбарчую кампанію ён не заангажаваны, інтарэсаў кандыдатаў у дэпутаты таксама не прадстаўляе. Валерый Аляксеевіч — прыватная асоба, проста грамадзянін Рэспублікі Беларусь. А як мусіць выглядаць улётка прыватнай асобы, заканадаўства не ўстанаўлівае. Адзінае, што можна было б паставіць Шчукіну ў віну, дык гэта адсутнасць подпісу. Але ягоны подпіс пад улёткаю ёсць.

Прадстаўнік камісіі па адміністрацыйных правапарушэннях спрабаваў пераканаць суд, што перанос на прыватную асобу палажэнняў заканадаўства, што датычаць юрыдычных асобаў і барацьбітоў за месца ў выбарных органах, справа абсалютна нармальная. Але ў дадзеным выпадку саюзнікам Шчукіна аказалася... старшыня Цэнтрвыбаркама Ярмошына. Бо на судзе згадалі, што гэтая спадарыня напярэдадні выбараў і рэферэндуму мела нагоду даваць афіцыйныя тлумачэнні на запыт па аналагічным пытанні і адназначна заявіла, што выхадныя звесткі павінны быць толькі на агітацыйных матэрыялах кандыдатаў у дэпутаты.

Пракурор, пачуўшы гэта, прапанаваў адправіць справу на новае расследаванне. Такім чынам, у перспектыве справа магла быць закрытай па фармальных абставінах. Але суд прыняў бок Валерыя Шчукіна і прызнаў, што ў ягоных учынках адсутнічае і падзея, і склад правапарушэння. Віншуем, Валерый Аляксеевіч!

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.

СКАНДАЛ

Белорусам грозит недетский срок

Наша газета уже сообщала, что Федеральным судом штата Нью-Джерси США предъявлены обвинения двум предпринимателям из Беларуси, обвиненным в отмывании денег и распространении детской порнографии в Интернете.

И вот теперь началось слушание дела в суде Лос-Анджелеса, на котором оба белоруса признались в получении нескольких миллионов долларов в качестве оплаты за доступ к интернет-сайтам с детской порнографией.

По сообщению "Ассошиэйтед Пресс", на счет базировавшейся в Минске интернет-компании "Регпей" были перечислены из ряда стран от 2,5 до 7 миллионов долларов. Обвиняемые — руководитель и технический директор этой самой интернет-компании.

В ходе судебного разбирательства белорусы признали себя виновными в предумышленном отмывании денег, что карается 20 годами тюрьмы и штрафом в эквиваленте двойной суммы указанных денег.

Один из них также признал свою вину в передаче через Интернет информации, содержащей детскую порнографию, а второй — в ее рекламе.

Алесь СВЕТЛАНИЧ.

КРОПКІ НАД «і»

Больш не трэба

Урад паклапаціўся аб абмежаванні нашай заработнай платы

1 сакавіка ўступіла ў сілу пастанова ўрада № 1651 "Аб некаторых пытаннях урэгулявання аплаты працы работнікаў камерцыйных арганізацый".

Дакументам зацверджаны "базавы межавы нарматыў тарыфнай стаўкі першага разраду для камерцыйных арганізацый дзяржаўнай формы ўласнасці і з доляй уласнасці дзяржавы ў іх маёмасці ў памеры бюджэту пражытачнага мінімуму для працаздольнага насельніцтва, што зацвярджаецца ў вызначаным парадку". У ім таксама вызначаны дыферэнцыраваныя галіновыя каэфіцыенты да базавага межавага нарматыву тарыфнай стаўкі першага разраду. Пастановай прадугледжана, што "для камерцыйных арганізацый дзяржаўнай формы ўласнасці і з доляй уласнасці дзяржавы ў іх маёмасці, што маюць высокую эфектыўнасць і прыярытэтнае значэнне ў развіцці галіны, базавы межавы нарматыў тарыфнай стаўкі першага разраду можа павышацца па рашэнні Савета міністраў Рэспублікі Беларусь".

Каментуючы па просьбе БелаПАН згаданы дакумент, вядомы грамадскі дзеяч, юрыст, эканаміст Сяргей Балыкін найперш падкрэсліў, што "вызначаецца максімальны памер стаўкі першага разраду, што роўны бюджэту пражытачнага мінімуму, які цяпер складае 135.150 рублёў". Ён нагадаў, што ў Беларусі аплата працы па ўсіх арганізацыях, за выключэннем камерцыйных арганізацый з замежнымі інвестыцыямі, праводзіцца з прымяненнем адзінай тарыфнай сеткі. Прычым няважна, прыватная гэта арганізацыя ці дзяржаўная. Аклад работніка вызначаецца наступным чынам: бярэцца стаўка першага разраду і памнажаецца на каэфіцыент, вызначаны гэтай тарыфнай сеткай. Пры гэтым адзінай магчымасцю павысіць зарплату на прадпрыемствах любой формы ўласнасці з'яўлялася павелічэнне памеру стаўкі першага разраду ў параўнанні з дзейнай у краіне непасрэдна на канкрэтным прадпрыемстве. Зараз урад вызначыў максімальна магчымы памер стаўкі першага разраду, які роўны бюджэту пражытачнага мінімуму, сказаў эксперт. Тэарэтычна, паводле яго слоў, прадпрыемства можа падняць стаўку першага разраду і вышэй за вызначаны максімум, але ў гэтым выпадку яно не зможа ўключыць згаданыя выплаты ў расходы для мэтаў падаткаабкладання і будзе вымушана павышаць зарплату за кошт чыстага прыбытку.

На думку С.Балыкіна, "згаданае абмежаванне прывядзе толькі да таго, што прадпрыемствы альбо не будуць павышаць зарплату сваім работнікам, альбо, што найбольш верагодна на прыватных прадпрыемствах, будуць выплачваць яе "ў канвертах" і без ведамасці, што напрамую вядзе да павелічэння долі "шэрай" эканомікі".

Наогул незалежны эксперт лічыць, што пастанова ўрада супярэчыць Канстытуцыі і Працоўнаму кодэксу. "У Канстытуцыі гаворка ідзе аб праве работнікаў атрымліваць справядлівую долю ўзнагароджання па выніках сваёй працы, а Працоўны кодэкс прама забараняе абмяжоўваць максімальны памер заработнай платы, — сказаў С.Балыкін. — Вядома, згаданая пастанова абмяжоўвае памер зарплаты толькі ўскосна, але ў адпаведнасці з Канстытуцыяй чалавек з'яўляецца найвышэйшай каштоўнасцю і мэтай нашай дзяржавы, таму нават ускоснае абмежаванне правоў грамадзян недапушчальнае".

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

ВЯЗНІ

Месца прапіскі змянілася

Адзін з лідэраў прадпрымальніцкага руху Беларусі Валерый Леванеўскі пераведзены з Магілёўскай калоніі № 19 у калонію № 22 у пасёлку Даманава Івацэвіцкага раёна Брэсцкай вобласці, дзе ён утрымліваўся раней.

Як расказаў БелаПАН сын зняволенага Уладзімір Леванеўскі, аб пераводзе бацькі родныя даведаліся выпадкова, калі патэлефанавалі ў Магілёўскую калонію, дзе ім і паведамілі аб гэтым. У калоніі № 22 пацвердзілі, што В.Леванеўскі ўжо прыбыў туды і зараз знаходзіцца на планавым двухтыднёвым каранціне, пасля чаго будзе накіраваны ў атрад. "Ні ў Магілёўскай, ні ў Івацэвіцкай калоніі нам нічога не паведамілі аб прычынах пераводу бацькі з адной калоніі ў другую. Дарэчы, аб прычынах гэтага нічога не сказалі і яму самому", — расказаў БелаПАН Уладзімір Леванеўскі.

Лідэры прадпрымальніцкага руху Валерый Леванеўскі і Аляксандр Васільеў былі абвінавачаны судом у знявазе прэзідэнта. А.Васільеў быў абвінавачаны таксама ў арганізацыі і актыўным удзеле ў несанкцыянаваным мітынгу 1 мая 2004 года ў Гродне.

7 верасня суд Ленінскага раёна Гродна прыгаварыў В.Леванеўскага і А.Васільева да двух гадоў пазбаўлення волі з адбыццём пакарання ў калоніі агульнага рэжыму. Суд таксама пастанавіў канфіскаваць на карысць дзяржавы ўсю тэхніку, якая была забрана раней у падсудных.

У верасні 2004 года праваабарончая арганізацыя "Міжнародная амністыя" асудзіла прыгавор, вынесены В.Леванеўскаму і А.Васільеву, і прызнала іх вязнямі сумлення.

Сяргей ПУЛЬША.

ДЕЛА ВОЕННЫЕ

Альвидас ДАНЕНАС, военный атташе Посольства Литовской Республики:

«Быть офицером в Литве очень престижно»

Недавно в литовском посольстве в Минске появилась новая должность — военный атташе. Подполковник Альвидас Даненас приехал в Минск в конце прошлого года. Его назначение произошло спустя полгода после того, как в Министерстве обороны Беларуси был освобожден от должности замминистра Владимир Усхопчик. Этого генерал-лейтенанта белорусской армии разыскивает литовская прокуратура. Многие белорусские политики увидели в этих событиях прямую связь... Безусловно, что при первом же удобном случае мы решили получить информацию из первых рук. Господин Альвидас Даненас ответил на этот вопрос и охотно рассказал о сегодняшнем дне Вооруженных сил Литвы.

— Не буду скрывать, что мое ускоренное назначение на должность в Беларусь связано с отставкой упомянутого вами высшего должностного лица в Министерстве обороны Беларуси.

Я хотел бы отметить, что Литва всегда стремилась и стремится развивать хорошие отношения с соседними странами независимо от того, какой путь развития они выбирают. Важность и значение нашего региона для безопасности и стабильности во всем мире трудно переоценить. Сегодня Литва должна взять на себя ответственность и гарантировать мирное и безопасное развитие этой части Европы.

Очевидно, что сотрудничество в области обороны есть деликатная тема в политическом смысле. Это сотрудничество требует большого откровения и понимания, в противном случае все наши усилия не имеют смысла. И то, что не было сотрудничества между нашими странами на уровне министерств обороны, осложняло наши отношения.

— Можно ли говорить, что сейчас уже появились какие-то взаимные проекты у военных Литвы и Беларуси?

— Раньше наше сотрудничество ограничивалось только одним договором на уровне министерств об информировании о передвижении воздушных судов по территории наших стран. Причем судов не только военных, но и гражданских.

Сейчас, я думаю, сотрудничество будет более плодотворным. Но это, конечно, произойдет не сразу, потребуется какое-то время. И первые подвижки уже есть. 17 февраля на военной кафедре БГУ и в Белорусской военной академии состоялась лекция "О политике безопасности и военной реформе в Литве", которую прочел мой литовский коллега. Прошли концерты литовского военного оркестра. В настоящее время два белорусских офицера проходят курсы английского языка в Литовской военной академии.

Литовская сторона хочет принять участие в белорусском проекте по уничтожению противопехотных мин. Наше правительство уже приняло решение выделить на реализацию этого проекта более 10 тысяч долларов.

— Господин Даненас, Ваше назначение в Минск совпало с еще одним событием. Литва стала контактным посольством НАТО в Беларуси. Какова роль военного атташе в построении взаимоотношений НАТО с Беларусью?

— Основную деятельность контактного посольства организовывают и координируют гражданские дипломаты, военный атташе только помогает. Например, недавно я участвовал в организации поездки делегации Министерства обороны Беларуси в Литву. У белорусских военных состоялись консультации в нашем военном ведомстве — Министерстве охраны края, также они посетили учебный полк в Рукле, где первые три месяца проходят службу в армии вчерашние призывники. Этот полк, к слову, — наша своеобразная визитная карточка. Такими условиями для новобранцев, которые созданы там, могут похвастаться не все европейские страны.

— Вы хотите сказать, что новобранцы попадают не в казарму, а в люксовские номера?..

— Когда-то, во времена СССР, военная часть в Рукле не отличалась от других подобных учреждений. После того как Литва получила независимость, часть модернизировали. Большое внимание было уделено бытовым условиям, ведь в армию приходят служить вчерашние школьники.

Переступив ворота этой части, новобранец попадает в очень хорошие условия. Солдаты живут по восемь человек в блоке. В конце коридора есть души, туалеты, итальянские стиральные машины. Когда в Рукле приезжали французы, они обратили внимание на сушки для солдатских сапог. Говорили, что в их казармах таких нет.

Ежемесячно на карманные расходы солдаты получают около 35 долларов. На территории части есть кафе с видеоцентром, спортивный зал. Ребята хорошо питаются. На кухне по найму работают повара-профессионалы, а не, как всегда было принято, сами солдаты.

— В Литве существует такое понятие, как обязательная служба в армии?

— Конечно. Литовец в возрасте от 19 до 27 лет один год своей жизни должен посвятить службе в Вооруженных силах. Конечно, есть причины, по которым молодого человека могут не призвать в армию. В первую очередь по состоянию здоровья.

Сегодня в Литве потихонечку идет процесс перехода к профессиональной армии. Я думаю, что в будущем число призывников будет уменьшаться. Литва хочет иметь не количественную, а качественную, профессиональную армию. К слову, уже сейчас конкурс среди молодых людей, желающих служить по контракту, очень высокий.

— В нашей стране 23 февраля — день Вооруженных сил Республики Беларусь. Литва уже давно отказалась от советских традиций и отмечает День вооруженных сил Литвы 23 ноября. Что изменилось в Вооруженных силах Литвы после вступления страны в НАТО?

— Суверенной Литве надо было доказывать и показывать, что литовские Вооруженные силы не имеют ничего общего с бывшей Советской армией и с негативными явлениями, происходившими в ней. Я думаю, белорусы понимают, какие явления я имею в виду. Интеграция в Альянс не только поспособствовала реформированию литовских Вооруженных сил, но и подняла их престиж в глазах наших юношей. Создавая наши Вооруженные силы, мы стремимся, чтобы каждый военнослужащий был достойно оценен, каждому гарантировались хорошие условия службы, качественное здравоохранение и социальные гарантии. И если раньше профессия военного не была так популярна у литовской молодежи, то сейчас все изменилось.

— Быть военным престижно?

— Конкурсы в военные училища просто огромные, причем среди девушек тоже. И этому есть объяснение. Литовские военнослужащие имеют социальные гарантии и высокие зарплаты — значительно выше средней заработной платы по стране. Офицер независимо от того, имеет он или нет собственное жилье, получает суточные на оплату квартиры, а также суточные на питание. И главное, что дает армия, — постоянную работу.

Кроме того, быть офицером в Литве — это огромная честь. В нашей стране были проведены социологические исследования, которые показали, что литовский народ очень сильно доверяет своим Вооруженным силам. В этом списке армия заняла третье место после католической церкви и системы образования. Это доказывает, что литовское общество высоко оценивает Вооруженные силы, их развитие и достижения в контексте НАТО.

Немаловажное значение имеет и так называемая связь "армия—население". Например, по законам Литвы журналисты имеют право получить всю несекретную информацию. Чиновник, мешающий журналисту воспользоваться этой возможностью, может быть привлечен к ответственности.

— Когда появились Вооруженные силы Республики Беларусь, их одели в форму, которая осталась на складах с давних советских времен. В какую форму одета литовская армия?

— В 90-х годах, когда пал Советский Союз, для солдат литовской армии стали шить новую форму. Она была несовершенна и, возможно, не очень красива. Но эта форма дорога каждому офицеру, потому что это была национальная форма. Я, например, сохранил тот мундир и знаю, что так же поступили многие офицеры литовской армии.

За время независимости модели военной формы постоянно меняются. Дизайнерский поиск продолжается, но традиции, безусловно, сохраняются, и это, на мой взгляд, нормально.

— Господин Даненас, а Вы получили военное образование еще в советские времена?

— Я учился в сельскохозяйственной академии и закончил военную кафедру по специальности артиллерист, потом были различные курсы.

Все, чему я учился, помогает мне и сегодня. Я никогда не пожалел, что связал свою судьбу с армией.

— Сегодня Вы — военный атташе. Это серьезное продвижение по карьерной лестнице?

— Думаю, да. До назначения на должность в литовское посольство в Минске я работал в отделе международного сотрудничества Министерства охраны края. Три года я буду работать в Беларуси, потом вернусь в резерв министерства. Безусловно, что сегодняшняя моя деятельность значительно пополнит мой багаж знаний, мой опыт военного...

Мария ЭЙСМОНТ.

В МИРЕ

Сто дней Еврокомиссии во главе с Баррозой

Дуран Баррозу отмечает сто дней своего председательства в Еврокомиссии.

Его команда была утверждена на фоне крупных разногласий в высшем эшелоне европейского руководства: Баррозу вынужден был отложить процедуру парламентского утверждения комиссаров и провести перестановки. Результатом сам Баррозу доволен, считая свою комиссию "гибкой и эффективной".

С этим не согласны многие политики и наблюдатели, полагая, что первая Еврокомиссия расширенного ЕС неповоротлива, громоздка и до сих пор пользуется наработками, оставленными комиссией прежнего состава. А по словам директора института европейских исследований Пола Маньетте, "у Баррозу немало проблем с левым флангом Европарламента. И это плохо, учитывая вес левых в ассамблее и их перспективы. Программы Баррозу пока получают поддержку правоцентристов.

В Японии скоростной поезд врезался в здание вокзала

Машинист поезда погиб, еще 10 человек получили травмы разной степени тяжести.

По сообщению местной полиции, скоростной поезд следовал из Окоямы в Сукумо. В трех вагонах находились 12 пассажиров. По неустановленной пока причине поезд не смог остановиться на станции и врезался в двухэтажное здание вокзала.

В Китае из-за взрыва обрушилась школа

Как минимум 20 детей погибли в результате обрушения здания школы на севере Китая. Причиной стал взрыв динамита в соседнем доме, где проживал владелец угольной шахты. Взрыв произошел днем, когда в школе шли занятия.

Гонгадзе был задушен

Генеральный прокурор Украины Святослав Пискун, заявивший о раскрытии убийства оппозиционного журналиста Георгия Гонгадзе, раскрыл на пресс-конференции некоторые подробности преступления.

Как сообщает РБК со ссылкой на заявление Пискуна, Гонгадзе был убит путем удушения. "Все исполнители были действующими сотрудниками управления разведки уголовного розыска, — добавил Пискун. — Ни один к нам не пришел с повинной".

Святослав Пискун отметил, что "исполнители выполняли преступный приказ". По его словам, журналиста вывезли на служебной машине управления разведки уголовного розыска, а убили не в таращанском лесу, где позже было обнаружено его тело. Кроме того, после убийства тело подвергли термической обработке, добавил прокурор.

Украинский оппозиционный журналист Георгий Гонгадзе был похищен поздно вечером 16 сентября 2000 года по дороге из офиса домой. 17 сентября по факту его исчезновения было возбуждено уголовное дело, расследование которого взял под свой контроль Леонид Кучма.

В Баку застрелен журналист

В столице Азербайджана вечером застрелен главный редактор оппозиционного журнала "Монитор" Эльмар Гусейнов.

Об этом сообщило агентство "Интерфакс-Азербайджан". Убийство произошло рядом с домом журналиста в Низаминском районе Баку. Еженедельный журнал "Монитор" — критически настроенное против нынешней власти в Азербайджане издание. Представитель Международного Хельсинкского комитета назвал это убийство "террором против прессы".

---

* СУЧАСНЫЯ МЕМУАРЫ

Мечыслаў ГРЫБ

Генеральская зорка

13. Пра ордэны, футбол і Дразды

(Працяг. Пачатак у №№35—37, 39—41.)

Нядаўна вось асудзілі у Гродне прадпрымальнікаў Леванеўскага ды Васільева. Далі па два гады за ўлётку, дзе знайшлі нібыта абразу найвышэйшага дзяржаўнага чыноўніка. Хоць там, наколькі мне вядома, ніхто канкрэтна ўвогуле не згаданы. Проста ідзе гаворка пра некага, хто надта любіць лыжныя курорты.

Тая гродзенская гісторыя выклікала ў мяне пэўныя развагі.

Як я быў старшынёю Вярхоўнага Савета, дык ніводнай капейкі на свае спартовыя забавы не патраціў. Хоць спортам займаюся рэгулярна ўжо шмат гадоў.

Цяпер жа ў найвышэйшага кіраўніцтва завядзёнка іншая. Спорт ператварыўся ў дарагі піяр.

Ну а раздача спартоўцам ордэнаў — гэта, прабачце, рашэнне ўвогуле чыста эмацыйнае. І нават дэвальвацыя дзяржаўных узнагарод, калі хочаце.

Ды і ўвогуле гэта не рэч, калі такія пытанні вырашае адзін чалавек. Раней, нагадаю, вырашаў Прэзідыум Вярхоўнага Савета.

***

Маладзейшыя, мо, ужо і не ведаюць: калі Беларусь была ў складзе СССР, дык сваіх ордэнаў і медалёў мы не мелі ўвогуле. Вось у мяне 11 медалёў за былую службу. І усе — ад кіраўніцтва СССР. А найвышэйшай нацыянальнай узнагародай была Ганаровая грамата Вярхоўнага Савета.

Так што калі ў Беларусі з'явіліся свае ордэны, мы гэта надта шанавалі. Тым болей што ад саміх назваў веяла духам незалежнасці. Ордэн Скарыны, напрыклад. Яго звычайна давалі творцам, працаўнікам культурніцкай нівы.

За многіх хадайнічаў шаноўны Ніл Гілевіч. Ён узначальваў камісію ў справах культуры. Адукаваны, мужны, непахісны чалавек, сапраўдны волат беларушчыны. Намеснікам у яго быў Алег Трусаў, таксама фігура вядомая. Ужо калі яны кагосьці рэкамендавалі, дык можна было на сто адсоткаў верыць: гэта сапраўдны руплівец роднай культуры! Не фізічнай, а духоўнай. Мускулы — добра, але ж нацыянальны дух павінен цаніцца найперш.

***

Дык вось, калі я быў найвышэйшай службовай асобай, у апараце Вярхоўнага Савета існаваў аддзел па справах узнагароджання. Напачатку там рыхтавалі адпаведныя матэрыялы. Потым іх абмяркоўвалі ў профільнай парламенцкай камісіі, потым — на Прэзідыуме. І гаворка кожны раз ішла прынцыповая.

Я ж некалі паводле пасады ўручыў сотні ордэнаў ды медалёў. І сёння на розных вечарынах, імпрэзах падыходзяць людзі. Кажуць: "А памятаеце, як тады і тады давалі мне ўзнагароду?".

Іншым разам даводзіцца шчыра казаць: прабачце, не памятаю. У мяне ж, кажу, сотні такіх момантаў было.

І разам з тым — выдатна разумею, што для канкрэтнага суразмоўцы гэта быў непаўторны момант.

***

Але вернемся да спорту. Якраз побач з маім домам — лядовы палац "Юнацтва". Як прыязджае туды на трэніроўку "бацька" — навокал ахова. Цяпер хоць трохі палагаднелі, а то ж не прайсці было!

А ўвогуле мне пашэнціла, бо жыву ў выдатным раёне. Побач — Свіслач, парк Горкага. Проста грэх не займацца фізічнымі практыкаваннямі. І што адметна — гэта не вымагае фактычна ніякіх выдаткаў. Апрануў трыко, абуў кеды — і наперад!

Ёсць у мяне сусед у пад'ездзе, бізнесовец. Той ходзіць у фітнес-клуб. Выкладае штомесяц немалыя грошыкі. Я яму кажу: ашчаджай, бяры прыклад з мяне!

Зрэшты, ён сваё траціць. А вось з якіх рэсурсаў ідуць сродкі на ўсе дарагія спартыўныя забавы нашага найвышэйшага кіраўніцтва — сапраўды пытанне.

І не толькі пра спорт гаворка. Вось журналісты даведаліся, што новы "Боінг" для Аляксандра Рыгоравіча абышоўся ў многія дзесяткі мільёнаў долараў. Кажуць, Тоні Блэр сабе такой раскошы не дазваляе. Лічыць занадта вялікай раскошай для брытанскага бюджэту.

Я дык і не чуў, калі гэта мы сталі багацейшыя за англічан!

***

Ну а што да фізкультуры, то займаюся ёю дзень у дзень вось ужо гадоў дваццаць.

Праўда, і датуль спорту не цураўся. Хаця ў дзяцінстве нават гумовага мяча не было, не кажучы ўжо пра скураны. Дык шылі з анучаў, каб было чым у футбол паганяць. У лапту гулялі таксама самаробным мячом. Канькі з палена рабілі.

Пазней мяне добра загартавала пажарная вучэльня. Там праз паласу перашкодаў ганялі бязлітасна.

А калі прыехаў працаваць паводле размеркавання, стаў гуляць у футбол за зборную Плiскага раёна.

Як цяпер памятаю, быў у камандзе нават пракурор па прозвішчы Зыгмантовіч. Я гуляў у паўабароне. Ездзілі па суседніх раёнах, часта перамагалі. Толькі ў пастаўскіх ніколі не маглі выйграць. Там, у Паставах, заўжды моцны гарнізон стаяў. Тых вайскоўцаў мы ні разу не адужалі.

Між тым, ведаеце, у маладосці здароўе не надта шануеш. Я, напрыклад, курыў аж 35 гадоў. Паліць пачаў у пятым класе. Іншым разам ішлі не ў школу, а ў так званыя "партызаны". Бавілі час у лесе ля вогнішча.

Цыгарэты тады былі вялікай раскошай. Дый бацькі маглі вушы паадрываць, калі б кралі курыва з партабакаў. (?)Таму палілі сухое лісце, мох — карацей, усялякую брыдоту.

Потым праца ў міліцыі — гэта ж нервы. Дыміў, як паравоз. Прыкладна ў годзе 81-м зразумеў: час націснуць на тармазы!

Я ўжо казаў: іншым разам доўга вагаюся, але калі ўжо на што іду, дык рашуча і да канца. Так што ўжо болей за дваццаць гадоў — ніводнай цыгарэты.

Напачатку вага прыкметна вырасла. Потым адрэгуляваў. І цяпер сачу — напольныя вагі ў хатнім кабінеце трымаю.

Але на дыеты, ведаеце, надта не зважаю. А найперш трымаю форму за кошт спартовых заняткаў. Кожную раніцу — уперад ды з песнямі! Шыбую на вуліцу. Хіба што пад парасонам на двары не займаюся. Як дождж — тады дома. Зрабіў у кватэры турнік, маю гантэлі ды іншае жалеззе.

Прыкладна паўтары гадзіны штораніцы на практыкаванні ідзе. Падцягваюся, напрыклад, паводле такой схемы: пяць падыходаў па восем разоў. Магу паўсотні разоў адціснуцца ад падлогі. Хто займаецца, ведае — гэта някепскі нарматыў. Так што у свае 66 гадоў пачуваюся, дзякуй Богу, някепска.

***

Прыкладна два гады пражыў я ў знакамітых Драздах. Рэзідэнцыя належала як кіраўніку заканадаўчай улады.

Непадалёк жыў прэм'ер Міхаіл Чыгір. З ім сустракаліся нярэдка. А вось з Лукашэнкам там ні разу не сустрэліся ў неафіцыйнай абстаноўцы. Ён адразу стаў жыць за асобным плотам.

Зазначу: казачных прывілеяў мы ў тых Драздах не мелі. Ежу самі гатавалі, за ўласныя грошы. Толькі калі афіцыйна прымаў нейкіх гасцей, адпускалася пэўная сума на пачастунак.

За два гады спікерства не завёў сабе нават добрага гарнітура. Прадпрымальнікі ж мяне не ўтрымлівалі.

Самы дарагі гарнітур купіў у Вялікабрытаніі. Не помню, колькі там фунтаў, але ў пераліку гэта склала дзвесце долараў. Паводле англійскіх коштаў — зусім сціплая рэч. Цяпер у каго-кольвек з высокіх кіраўнікоў гальштукі даражэйшыя.

А ўвогуле я выразна ўсведамляў, што Дразды — гэта не назаўжды. Дарэчы, месяц у месяц сплачваў за кватэру на вуліцы Пуліхава. Мог бы, вядома, узяць даведку, што часова там не жыву. Тады б ЖЭС скасаваў аплату вады, каналізацыі і гэтак далей. Але такія захады падаваліся дробязнымі.

Мы з жонкай былі гатовыя ў любы момант вярнуцца ў старую кватэру. Гэта сёння хто-кольвек прызнаецца журналістам, што ў іншай ролі, акрамя кіруючай, сябе не ўяўляе.

А спікера Вярхоўнага Савета сапраўды ў любы час маглі зняць з пасады.

Была ўжо ледзь ці не завядзёнка. Сесія пачынаецца — абавязкова нехта ўстае: а я ўношу пытанне аб старшыні Вярхоўнага Савета!

Пры жаданні заўжды знаходзілася зачэпка. Спікер жа не чырвонец, каб усім падабацца.

Адзін дэпутат увесь час бамбаваў мяне такім чынам. Потым, калі парламент быў ужо разагнаны, сустрэліся мы з ім у санаторыі.

Шкада, кажа, што так здарылася. Мяне тады падбухторвалі, прабачце...

***

За шмат гадоў я пераканаўся, што найважнейшы складнік жыццёвай трываласці — гэта моцны сямейны тыл. І кола сяброў. А яны, як вядома, пазнаюцца ў бядзе. Надзейнасць, сумленнасць — вось галоўныя для мяне крытэрыі ў жыццёвых стасунках. І яшчэ даражэйшымі сталі мне тыя знаёмыя, якія не адвярнуліся, калі былы спікер трапіў у няміласць.

Са сваёй Любай я пазнаёміўся ў Плiскім раёне, куды прыехаў пасля Львоўскай вучэльні. Я ў райцэнтры лічыўся зайздросным кавалерам. На танцы ў форме з пагонамі хадзіў, а да яе тады вялікая павага была.

Зрэшты, дасюль жартам Любе кажу: спадзяюся, тады цябе не форма зацікавіла, а змест.

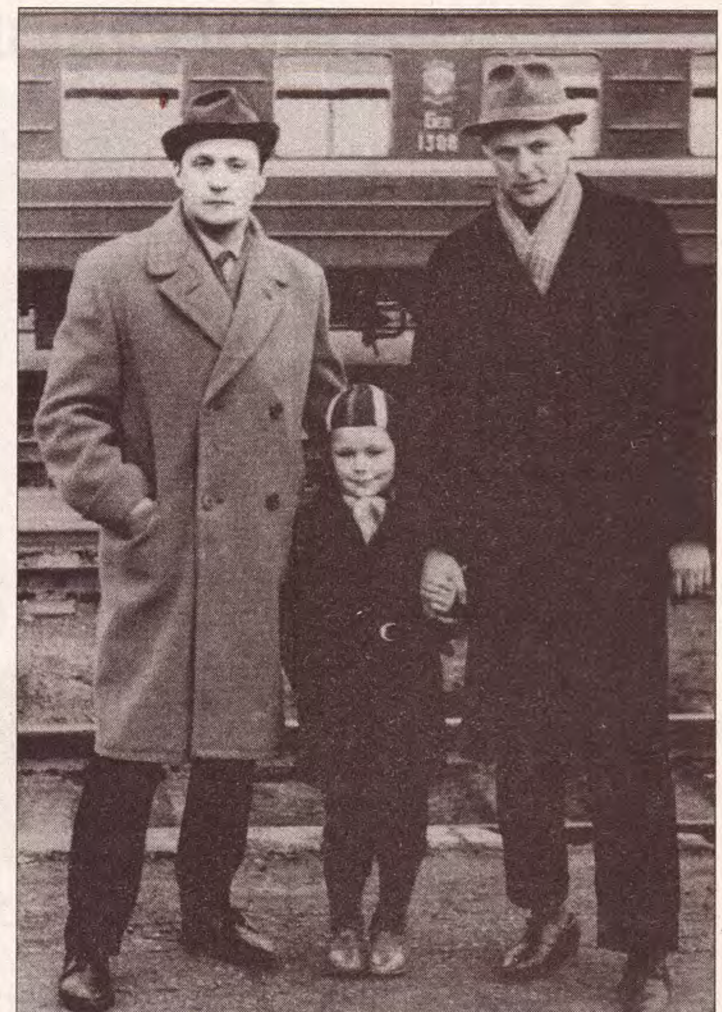
Яна ў раён пасля фінансавага тэхнікума прыехала, таксама паводле размеркавання. І высветлілася, што родам таксама з Гродзеншчыны, з Іўеўскага раёна.

У 1961 годзе згулялі вяселле. Зусім сціплае. Нават маці мая прыехаць не змагла.

Праз год сын нарадзіўся. Цяпер ён кандыдат медыцынскіх навук.

Яшчэ падтрымліваю цесныя стасункі з братам Станіславам. Таксама жыве ў Мінску. Ён — акадэмік-аграрый.

Як і многія нашыя дзяржаўныя кіраўнікі, Станіслаў скончыў сельгасакадэмію ў Горках. Але ж пайшоў менавіта прафесійным шляхам. Стаў буйным навукоўцам у галіне селекцыі і насенняводства.

Мечыслаў Грыб разам з сынам і малодшым братам Станіславам. Здымак з сямейнага архіва.

(Працяг на 4-й стар.)

Польшча: гісторыя суседзяў

Да правядзення віктарыны, якая аб'яўлена рэдакцыяй газеты «Народная воля» і амбасадай Польшчы ў Беларусі

(Працяг. Пачатак у №№ 7, 12, 19, 22, 24, 27, 29, 34.)

Першы перыяд міжцарства і першы выбарны кароль Генрык Валезы (Валуа) (1573)

У перыяд першага міжцарства (1572—1573) быў прыняты прынцып элекцыі (выбараў) viritim польскага караля і адначасова вялікага літоўскага князя. У тэрмін, прызначаны сеймам, які дзейнічаў у міжкаралеўскі перыяд, пад Варшавай збіралася шляхта з Кароны і Вялікага княства Літоўскага на выбары. Кандыдатаў на караля прадстаўлялі іх упаўнаважаныя, а ў выпадку замежных кандыдатаў — дэлегаты іншых дзяржаў. Да галасавання прыступалі ваяводствамі. Вынікі галасавання перадаваліся сенату дэлегатамі асобных земель, якія ўваходзілі ў склад ваяводстваў, а вынікі выбараў абвяшчаліся прымасам. Элекцыя заканчвалася каранацыяй пасля папярэдняга пацвярджэння электам так званых Генрыкаўскіх артыкулаў і *pacta conventa* (пастулаты шляхты ў галіне знешняй палітыкі, арганізацыі войска і фінансавых узносаў).

Першая вольная элекцыя адбылася вясной 1573 г. На элекцыйным сейме былі сфармуляваны асноўныя прынцыпы дзяржаўнага ўладкавання Рэчы Паспалітай, выконваць якія павінен быў кожны новаабраны польскі ўладар. Да ніх належаў прынцып выбараў караля і вялікага князя літоўскага *viritim (агулам шляхты)*, скліканне сейма кожныя два гады, аб'яўленне вайны і заключэнне міру толькі з дазволу сената, абкладанне падаткамі і скліканне народнага апалчэння толькі з дазволу сейма, утрыманне рэгулярнай наёмнай арміі. Кароль, акрамя гэтага, прызнаваў за шляхтай права адмаўлення ад паслушэнства, калі ён не выконваў хоць адну з гэтых пастаноў. За выкананнем правоў павінны былі сачыць 16 сенатараў-рэзідэнтаў.

Падчас першых свабодных выбараў за польскі трон выразшылі змагацца: рускі цар Іван IV Жахлівы, князь Эрнэст Габсбург і брат караля Францыі Генрых Валуа. Перамог апошні — не самая лепшая кандыдатура. Кароль Генрык Валезы (Генрых Валуа) не разумеў краіны, якой яму давялося кіраваць. Калі яму былі прадстаўлены на прысягненне асноўныя прынцыпы дзяржаўнага ладу Рэчы Паспалітай (адсюль паходзіць іх назва — Генрыкаўскія артыкулы), а таксама *pacta conventa*, ён адмовіўся іх падпісваць. Выкарыстаўшы смерць брата Карла IX, ён праз няпоўныя чатыры месяцы праўлення ўцёк з Кракава ў Францыю, дзе заняў трон як Генрых III.

Стафан Баторый (1576—1586)

Пасля гадавой адсутнасці караля польская шляхта выбрала каралевай сястру Жыгімонта II Аўгуста — Анну Ягелонку, аднačасова змушаючы яе пашлюбіць князя Сямігароддзя Стафана Баторыя. Супраць абрання апошняга выступіла большая частка магнатаў і епіскапаў, якія хацелі аддаць трон Максімільяну II Габсбургу, аднак іх планам не суджана было ажыццявіцца. Стафан Баторый без асаблівых цяжкасцяў заняў у 1576 г. трон, зацвердзіўшы загадзя ў якасці першага караля Польшчы і вялікага князя літоўскага так званыя Генрыкаўскія артыкулы і *pacta conventa*.

Толькі Гданьск не прызнаў яго ўлады, што прывяло ў 1577 г. да асады гэтага горада. Канфлікт скончыўся кампрамісам — Гданьск выплаціў польскаму каралю кампенсацыю, якая дазволіла Стафану Баторыю распачаць вайну з Расіяй за Інфлянты. Падчас трох паходаў супраць Расіі Стафан Баторый заняў Полацк (1579), Вялікія Лукі (1580) і акружыў Пскоў (1581). Мір, падпісаны ў Запольскім Яме, перадаў Рэчы Паспалітай Інфлянты (без Эстоніі, астравоў Азыліі і Даго) і Полацкую зямлю. Расіі былі вернуты Вялікія Лукі. У 1577 г. Стафан Баторый надзяліў Гогенцолернаў з Брандэнбургіі правам ажыццяўляць апеку над апошнім князем па лініі Гогенцолернаў у Княжацкай Прусіі — душэўна хворым Альбрэхтам Фрыдрыхам, што было вельмі некарысным для Польшчы.

Стафан Баторый стараўся ўпарадкаваць унутраныя справы. Ён імкнуўся ўмацаваць каралеўскую ўладу, у чым яго падтрымлівала частка магнатаў, якая выступала за шанаванне маёмасці і правоў (галоўным дарадчыкам караля быў гетман вялікі каронны Ян Замойскі). Узамен за захаванне падаткаў на вайну за Інфлянты Стафан Баторый перадаў апеляцыйнае права суддзе выбіраемаму шляхтай Кароннаму Трыбуналу (1578 г.) і Літоўскаму Трыбуналу (1581 г.). Акрамя гэтага, ён стварыў пяхоту рэкруцкага набору, якая складалася з сялян, а таксама мадэрнізаваў пяхоту і артылерыю, што пры высокіх ваенных здольнасцях дазволіла яму эфектыўна змагацца з Расіяй. Дбаючы пра развіццё навукі, у 1578 г. ён заснаваў Віленскі універсітэт.

СУЧАСНЫЯ МЕМУАРЫ

Мечыслаў ГРЫБ

Генеральская зорка

14. Жыццё ў апазіцыі як адзінства і барацьба процілегласцяў

(Працяг. Пачатак на 3-й стар.)

Зыход у апазіцыю — гэта сам па сабе выбар. Але і жыццё ў апазіцыі — таксама штодзённы выбар.

Адкрыю сакрэт: Сямён Шарэцкі, пакуль быў спікерам у выгнанні, неаднойчы клікаў да сябе ў Вільню. У эміграцыю. Прапаноўваў стаць ягоным намеснікам. Потым — так бы мовіць, "паралельным" генеральным пракурорам — ад Вярхоўнага Савета.

Я не стаў гуляць у тыя гульні. І не памыліўся.

Бо, па-першае, ведаў, чаго варты Шарэцкі, які цяпер ціха сядзіць у Штатах.

А па-другое, я заўжды супраць авантурных варыянтаў.

Памятаю, як Вярхоўны Савет, ужо апальны, сабраўся ў Ратамцы пад Мінскам на пачатку 1999 года. Знялі памяшканне падалей ад вачэй ды вушэй пэўных службаў. Чалавек 40—45 было на пасяджэнні.

Дыскутавалі: ці ісці на тыя віртуальныя прэзідэнцкія выбары, што прапанаваў Віктар Ганчар?

Вырашылі: ісці! Найперш, маўляў, каб нагадаць людзям, што не скарыліся, што дзейнічаем. Натуральна, на рэальную змену ўлады пры дапамозе такога мерапрыемства не разлічвалі нават самыя наіўныя дэмакраты.

Кажучы шчыра, гэта была проста палітычная гульня. І гульня рызыкоўная.

Рашуча супраць выступіў адзін Генадзь Карпенка. Так і сказаў: я ў гэтых гульнях удзельнічаць не буду!

А ён жа тады быў у апазіцыі найболей перспектыўнай фігурай. Не ўсе яго зразумелі.

Генадзь Дзмітрыевіч потым быў маркотны. Дзяліўся са мной цяжкімі думкамі. Казаў, шукаючы, пэўна, маральнай падтрымкі:

— Ну ты ж разумееш, што нічога не атрымаецца! Толькі людзей спалім.

Надта перажываў ён тады. Бо ўвогуле быў смелы чалавек. І адмовіўся толькі таму, што цвяроза ацэньваў сітуацыю.

А людзей жа сапраўды спалілі...

***

На жаль, я неаднойчы пераконваўся: апазіцыйныя лідэры не заўжды думаюць пра лёсы тых, каго клічуць пад свае сцягі. Напрыклад, калі выводзяць на вулічныя акцыі. У выніку для некага атрымліваецца піяр, а для некага — жыццёвая трагедыя.

Я лічу, што лідэрам заўжды належыць ставіць пытанне так: калі ўдзельнікаў акцыі арыштуюць, пасадзяць, выкінуць з працы — ці здолеем іх падтрымаць?

Не адчуваеш такой магчымасці — лепей не кліч на вуліцу наіўных юнакоў ды дзяўчат.

Раней ад БНФ, напрыклад, іншым разам можна было чакаць сюрпрызу падчас акцыяў. Маглі выкінуць коніка. А спантаннасць іншым разам спараджала цяжкія наступствы для дзесяткаў удзельнікаў мерапрыемства.

***

Што да Вярхоўнага Савета 13-га склікання, дык ён пакрысе сышоў на нуль. У 2000 годзе, калі скончылася кадэнцыя, фактычна распаўся. Функцыі перайшлі да палітычных партый.

Я ж некалькі гадоў працаваў у складзе Нацыянальнага выканаўчага камітэта, які называлі яшчэ ценявым урадам. Структуру тую ўзначальваў да сваёй раптоўнай смерці Генадзь Карпенка. Мы з Багданкевічам былі ягонымі намеснікамі.

З былым старшынёй Нацбанка лёгка было знаходзіць агульную мову. Хоць ён ліберал, а я сацыял-дэмакрат.

Пасля смерці Карпенкі ўзначаліць ценявы ўрад даверылі мне. Дасюль ганаруся, што распрацавалі канцэпцыю сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны. Яна атрымала назву "Стратэгія для Беларусі".

Тая праца не страціла актуальнасці і па сёння. Так што дарэмна прэзідэнт кажа, нібыта ў апазіцыі няма ні грама канструктыўных прапаноў. Іншая рэч, што цяперашняй уладзе тая стратэгія не патрэбная. Так што хай сабе ляжыць да лепшых часоў.

"Стратэгію для Беларусі" мы прынялі ў верасні 2000 года. А напрыканцы таго ж года мусілі спыніць дзейнасць ценявога ўрада. Трэба ж і тут быць рэалістамі. А мы тады павіслі ў паветры.

І дасюль хто-ніхто з апазіцыі прапануе: давайце адновім ценявы ўрад! Нядаўна з Багданкевічам зноў на гэты конт перамовіліся. І прыйшлі да высновы: мы ж будзем ні пры кім! А між тым — і апазіцыі сваю легітымнасць мець не шкодзіць.

***

Што да партыйнай дзейнасці, дык я цяпер — намеснік у Шушкевіча, у Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамадзе. Вось такая адбылася эвалюцыя стасункаў. Некалі ж, у 94-м годзе, Кебічава каманда бачыла ў асобе Грыба менавіта альтэрнатыву Шушкевічу...

Прадстаўнікоў Расіі некалі прымалі пад гербам "Пагоня".

Дарэчы, калі я змяніў яго на пасадзе спікера, дык прапанаваў папярэдніку працаваць у парламенце на сталай аснове. Тады ж, нагадаю, толькі частка парламентарыяў былі дэ-факта прафесійнымі палітыкамі. А большасць прыязджала на сесіі з калгасаў, фабрык, выканкамаў.

Мабыць, Станіслаў Станіслававіч быў тады яшчэ пад уражаннем сваёй адстаўкі. Таму ад прапановы, якая давала стабільны аклад, адмовіўся. Трэба сказаць, адмову падаў дыпламатычна: маўляў, шмат навуковай працы і ўсё такое...

Ну а цяпер мы абодва пад сцягам адной палітычнай партыі. Цяпер, як я жартую, няма чаго дзяліць, апроч кухталёў ад рэжыму.

Зрэшты, многіх апазіцыянераў жыццё так і не навучыла пераступаць праз амбіцыі. І гэта — бяда апазіцыі.

***

А вось досвед моцнага аб'яднання грамадзянскай супольнасці ў нас, я лічу, ёсць. Маю на ўвазе назіранне за выбарамі.

У свой час мы з Валодзем Гудзеевым, старшынёй клуба выбаршчыкаў, вырашылі паставіць гэты працэс на трывалы грунт. Хацелі напачатку, каб быў Рух за дэмакратычныя і вольныя выбары. Ды Мінюст не зарэгістраваў. Вярхоўны ж суд нашу скаргу не задаволіў. Перабралі яшчэ колькі варыянтаў. Пакуль не зразумелі, што ніякую арганізацыю такога кшталту ўлады не зарэгіструюць. Гэта ж ім як костка ў горле.

У выніку стварылі нефармальную Каардынацыйную раду ў справе назірання за выбарамі. Я яе ўзначаліў. Сталі фіксаваць парушэнні, рабіць маніторынгі.

Працавалі, у прыватнасці, і на парламенцкіх выбарах 2000 года, якія апазіцыя байкатавала. Але найперш рыхтаваліся да прэзідэнцкай кампаніі.

Тады, у 2001 годзе, мы не ставілі на мэце падтрымку пэўнага кандыдата. Задача была — дамагчыся найбольшай празрыстасці працэсу, супрацьстаяць фальсіфікацыям.

Дзеля лепшага ахопу аб'ядналі сілы з праваабарончым цэнтрам "Вясна". Мы з Алесем Бяляцкім сталі сустаршынямі Каардынацыйнай рады ў справе назірання за прэзідэнцкімі выбарамі.

Стварылі 157 мясцовых каардынацыйных радаў. Скажу без пахвальбы, была сфарміравана добрая, разгалінаваная сістэма. Сёння нешта падобнае спрабуюць, але атрымліваецца трохі не тое.

Тады ж мы падрыхтавалі ажно 16 тысяч валанцёраў для назірання за выбарамі! Такога ў гісторыі Беларусі яшчэ не было.

Наладзілі навучанне. Распаўсюджвалі адпаведную літаратуру, памяткі, як працаваць на ўчастку, як сябе паводзіць, каб не даць падстаў для абвінавачанняў.

Натуральна, і ўлады не спалі ў шапку. Пачалі прарэджваць шэрагі актывістаў. Асабліва ціснулі на настаўнікаў ды іншых найболей залежных людзей. Карацей, да выбараў дайшло 10 тысяч валанцёраў.

А потым чакала галоўнае выпрабаванне. Перад самымі выбарамі распачаліся вобыскі. Прыляцелі і ў наш сталічны офіс на вуліцы Берута. Падатковая інспекцыя арыштавала аргтэхніку. Забралі камп'ютэры. Потым мы даказалі, што ўсё паводле закону, але падзея ўжо сышла.

9 верасня стала пякельным днём. З раніцы ў нас замоўклі ўсе тэлефоны. Нават сотавыя. Наколькі я разумею, у пэўных службаў быў план, як спаралізаваць нашу працу.

І ўсё ж назіральнікі зрабілі нямала.

Паводле нашых падлікаў, на карысць дзейнага прэзідэнта было прыпісана прыкладна 25 працэнтаў галасоў. Потым гэтая выснова фактычна супала са звесткамі Незалежнага інстытута сацыяльна-эканамічных і палітычных даследаванняў.

Усе парушэнні, што мы зафіксавалі падчас электаральных кампаній апошніх гадоў, старанна адлюстраваныя ў тоўстых тамах маніторынгу. Паводле нашага назірання, і Еўропа зрабіла свае высновы. Глядзіце, і дасюль Палата прадстаўнікоў фактычна нідзе не прызнаная. Цывілізаваны свет не згодны вітаць недэмакрытычна сфарміраваны парламент. Лічу гэта нашым унёскам у змаганне за дэмакратыю.

***

Хачу падкрэсліць, што ў 2001 годзе мы арганізавалі назіральныя структуры нават там, дзе не было суполак ніякіх партый. У Расонах, напрыклад.

Вядома, назіральнікі не змаглі здзейсніць цудаў. Але мясцовыя валанцёры дзякавалі хаця б за тое, што атрымалі магчымасць адчуць сябе людзьмі. Пыхлівая мясцовая вертыкаль ці не ўпершыню стала з імі размаўляць.

***

Згадваю таксама спробу нацыянальнага дыялогу ў 1999 годзе. Так званы "круглы стол" улад і апазіцыі. Адміністрацыю прэзідэнта прадстаўляў тады Міхаіл Сазонаў. З ім можна было размаўляць. За свой лібералізм Сазонаў, бадай, і папла́ціўся.

Цяпер ніякага дыялогу і блізка няма. Хіба што летась Багданкевіча "наверх" запрасілі. Калі спатрэбілася аргументавана даць адлуп адзінаму рублю.

У 99-м жа годзе на тым "круглым стале" мы з Пятром Краўчанкам былі ад сацыял-дэмакратаў. А вёў пасяджэнні Іван Антановіч, тагачасны міністр замежных спраў.

Дык памятаю, яны з Краўчанкам асабліва горача дыскутавалі. Я потым ужо асэнсаваў: дык абодва ж кіравалі ў розны час знешнепалітычным ведамствам, а раней — былі высокапастаўленымі функцыянерамі КПСС.

Як той казаў, усе мы выйшлі са сталінскага шыняля. Ці з брэжнеўскага застою, калі хочаце. Я гэта кажу не дзеля папроку. А каб падкрэсліць, што нацыянальнае паразуменне зусім магчымае.

Ведаю многіх і з улады, і з апазіцыі. І прыходжу да высновы, што на ўзроўні асабістых стасункаў варажнечы звычайна няма.

Сённяшні падзел грамадства — штучны. Хоць і хваліцца кіроўная вярхушка стабільнасцю, але гэта не яе заслуга. Зверху нас, беларусаў, якраз імкнуцца раскалоць. І сёлетні рэферэндум — лішняе таму пацвярджэнне.

Зрэшты, і на рэферэндуме свет клінам не сышоўся. Нам так ці інакш наканавана шукаць нацыянальную згоду. Ну што дзяліць? Як казаў Дэн Сяопін, усё адно, якога колеру котка, абы лавіла мышэй.

Акурат пра колеры нацыянальнай згоды я і распавяду наступным разам.

(Заканчэнне будзе.)

** Літаратурны запіс Аляксандра КЛАСКОЎСКАГА.*

НОВЫЯ ВЕРШЫ

Сяргей ПАНІЗЬНІК

Звон Свабоды

На дзверы — перакладзіна,
паперчына скамечана...
...А Грамата не скрадзена.
Падзея — ўвекавечана!
Выпадак у гісторыі?
Здарэнне для прахожага?
Падзеямі пратарана
сцяжына да Прыгожага —
ад дзеі-небываласці
да Свята Уваскрэсення.
Зямля, дзе ўсё азвалася,
не будзе перакрэслена.
На мацярык сурочаны
Дзень Волі светла выскачыў.
Расце вясна з праточыны.
Расце дзяржава з выспачкі.
Сургучнай перакладзінай
Дзень Волі не атачыцца.
Да Граматы прыкладзена
ўсё, што праўдзе хочацца.
Мы боскай ласкі носьбіты,
адважныя на Звон ісці.
Хай Бацькаўшчына ўзносіцца
у згуках нашай Вольнасці!

Салавецкі архіпелаг

Пастаялі ў чарзе:
хто на хілай назе,
хто глухі, хто сляпы...
Разам выбралі курс —
і паехалі мы
ў Салавецкі Саюз.
Настальгія гняце:
"Эх, зажыць бы! А дзе?
Каб не думалі мы —
за нас думаў Гарбуз..."
Прасты шлях і прамы
ў Салавецкі Саюз.
Там суддзя — Тэлефон.
Па талонах адгон.
Параход без кармы.
Над Чынгісам — Тунгус...
"Вунь, — казелімся мы, —
Салавецкі Саюз!"
Лесарубаў набор
прапускае дазор
пад грымоты сурмы.
Зазірнулі за шлюз:
кіркі, біркі, ламы —
Салавецкі Саюз.
Тут бязвізавы порт,
за пагостам — "курорт"...
Нету лепшай турмы!
...Беларус як мянтуз:
— Стоп! Не гопнемся мы
ў Салавецкі Саюз!

Не слацца лістам

Пускаю словы я на вецер?
Як непрыгодныя маністы,
яны знікалі там, дзе смецце...
О, урадоўцы і міністры,
а ваша сэрца адзавецца?
Даўно з настроем прамяністым
мае работніцкае месца:
працую
нацыяналістам.
Не спадзяюся на заробкі.
Таму мае пяро як дыля:
дзяўбе хрушчоўскія каробкі,
дзе словы смелыя застылі.
Схаваў у барадзе прынаду,
прайдуся баявым дазорам, —
кусну скулу таму прымату,
якому роднае — сорам.
А ўесца ў вісуса мой вірус —
паменее настрою злога.
Гібей, егіпецкі папірус,
а нам жывое трэба слова, —
каб размнажалася прысяга
па ўсім насельніцтве скалістым.
Смялейшы лепятне з прасцяга:
— Працую
нацыяналістам!

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Страсці па «супольнай» літаратуры

Кіраўніцтва Саюза беларускіх пісьменнікаў падтрымала кіраўніка Міжнароднай супольнасці пісьменніцкіх саюзаў, а Міжнародная супольнасць пісьменніцкіх саюзаў — Саюз беларускіх пісьменнікаў.

На мінулым тыдні расійскія газеты (у прыватнасці — "Литературная газета") актыўна пісалі пра своеасаблівую "вайну кланаў" у Міжнароднай супольнасці пісьменніцкіх саюзаў (МСПС) — арганізацыі, якая выступіла праваперaемнікам колішняга Саюза пісьменнікаў СССР. МСПС сёння аб'ядноўвае большасць пісьменніцкіх саюзаў СНД. 23 лютага адбылося пасяджэнне Выканкама МСПС, а затым — V з'езд МСПС. Расказаць пра "маскоўскія літаратурныя страсці" мы папрасілі старшыню Саюза беларускіх пісьменнікаў (СБП) і члена Выканкама МСПС Алеся Пашкевіча, які браў удзел у згаданых мерапрыемствах.

— Спадар Алесь, што ж адбылося ў літаратурнай Маскве?

— Па сутнасці, можна гаварыць пра спробу пісьменніцкага "ГКЧП". І адбылося, папраўдзе, не ў "літаратурнай Маскве", а ў літаратурнай сталіцы МСПС. У маскоўскім будынку на колішняй вуліцы Вароўскага, а цяпер — Паварской, у савецкі перыяд размяшчаўся кіраўнічы апарат СП СССР. Цяпер жа там — кіраўнічая структура МСПС. Наш СБП з'яўляецца ягоным сузаснавальнікам (як некалі быў сузаснавальнікам саюзнага СП). А ўвесь гармідар пачаўся з таго, што група колішніх шавіністаў-камуністаў незаконна паспрабавала звольніць з пасады старшыню Выканкама МСПС, патрыярха дзіцячай літаратуры Сяргея Уладзіміравіча Міхалкова. "Змову" ўзначаліў ягоны першы намеснік Арсеній Ларыёнаў, дырэктар выдавецтва "Советский писатель". Ён стварыў аргкамітэт па правядзенні справаздачна-выбарнага з'езда МСПС — не зважаючы на тое, што з'езд па статуце ўпаўнаважаны склікаць толькі Выканкам. Больш таго, А. Ларыёнаў і старшыня "аргкамітэта" вядомы і паважаны пісьменнік Юрый Бондараў выдалі асобны загад, якім "звальнялі" старэйшыну літаратуры, Героя сацыялістычнай працы, ветэрана вайны і аўтара Дзяржаўнага гімна Расійскай Федэрацыі С. У. Міхалкова — увага! — "за раскольническую деятельность и действия, порочащие высокое звание российского писателя". Другім загадам яны пераўтварылі будынак МСПС на вуліцы Паварской, колішнюю "рэзідэнцыю" СП СССР, у абарончы замак...

— Як гэта?!

— Паставілі краты на вокны будынка МСПС (гэта гістарычны будынак Масквы, колішні графскі палац Ростовых, апісаны Львом Талстым у "Вайне і міры", які — што паказальна ў сітуацыі з нашым Домам літаратара — у пісьменнікаў не адабралі). Затым "літэкачэпісты" перапынілі доступ у будынак наведвальнікам, нават пісьменнікам. Нанялі службу аховы і выставілі варту. Нават машыну С. Міхалкова выцягнулі з унутранага дворыка на вуліцу. Словам, цытуючы ўжо талстоўскую "Ганну Карэніну", "всё смешалось в доме" Растовых...

— І чым усё закончылася?

— Заканчэнне яшчэ чакаецца. А для мяне ўсё пачалося з тэлефанавання Сяргея Уладзіміравіча Міхалкова, які і паведаміў пра нахабны "пераварот" ды запрасіў на пасяджэнне Выканкама МСПС. Яно адбылося 23 лютага. Прайшоў і справаздачны V з'езд МСПС, які асудзіў "бальшавіцкія" паводзіны "групы таварышаў" і абраў новы склад Выканкама, а яго старшынёй зноў абраў С. У. Міхалкова.

— Ходзяць чуткі, што Вас, спадар Алесь, абралі ў кіраўніцтва МСПС...

— Ну, гэта не чуткі... V з'езд МСПС аднагалосна абраў мяне членам Выканкама і намеснікам старшыні МСПС Міхалкова. Але не гэта галоўнае. Галоўнае тое, што мне давялося выступіць на тым з'ездзе з канкрэтнымі заўвагамі і прапановамі па маральна-этычных і эканамічных аспектах дзейнасці гэтай прадстаўнічай арганізацыі. Па-першае, даць ацэнку былой раскольніцкай (без двукосся) дзейнасці Выканкама. Галоўная задача МСПС — аб'ядноўваць літаратурныя арганізацыі цяперашняй СНД. На працягу ж апошніх гадоў некаторыя кіраўнікі МСПС (найперш — згаданы А. Ларыёнаў) аблівалі брудам некаторыя нацыянальныя пісьменніцкія саюзы, якія не далучаліся да МСПС. Да прыкладу, Саюз пісьменнікаў Малдовы і Нацыянальны саюз пісьменнікаў Украіны. Кіраўнік апошняга, дэпутат Вярхоўнай Рады Украіны пісьменнік Валадымір Яварыўскі, у "Вестнике МСПС" шматкроць называўся то дзядзькам з Кіева, то былым старшынёй НСПУ (хоць ён дзейсны старшыня...). І другое: я абазначыў прынцыповыя пазіцыі ў эканамічна-фінансавай дзейнасці МСПС. Здаюцца ў арэнду каля 3000 кв. метраў былой маёмасці СП СССР, два рэстараны. Невядома куды дзеліся кватэры на Паварской (дамы №№ 10 і 12), дарагая службовая кватэра на Арбаце. Ва ўсім гэтым — і частка маёмасці нашага СБП... 10% з прыбытку з кніг старэйшых беларускіх пісьменнікаў, што выдаваліся ў Мінску і Маскве, некалі паступалі ў агульную казну СП СССР і Літфонду. І той "працэнт" цяпер быў бы б не лішнім у справе ўшанавання памяці нашых творцаў! З'езд ухваліў усе мае прапановы і даручыў рэвізійнай камісіі МСПС скрупулёзна ва ўсім разабрацца і паведаміць пра вынікі праверак на наступным пасяджэнні Выканкама.

— Цікава, а як успрыняў патрыярх і старшыня МСПС Сяргей Міхалкоў згаданы Вамі загад аб сваім звальненні?

— Успрыняў мудра і пафіласофску. Мы сядзелі з ім побач у прэзідыуме з'езда, калі ў інфармацыйных мэтах зачытваўся той "загад". Сяргей Уладзіміравіч па-дзіцячы ўсміхнуўся і сказаў: "Можаш уявіць, колькі трэба было выпіць гарэлкі, каб падпісацца пад такім..." Я шчыра паважаю гэтага чалавека, які ў свае 93 гады працягвае нястомна і мужна адстойваць агульныя пісьменніцкія інтарэсы.

— А Вас не бянтэжыць тое, што падчас ягонага кіраўніцтва міжнароднай літаратурнай прэміяй МСПС імя М. Шолахава быў узнагароджаны прэзідэнт Беларусі?

— Прэміі і існуюць, каб іх уручаць... Для мяне ж важным застаецца тое, што МСПС і яго старшыня Сяргей Міхалкоў актыўна падтрымліваў і падтрымлівае наш Саюз пісьменнікаў. Да прыкладу, зваротам да кіраўніка нашай дзяржавы з прапановай вярнуць беларускім пісьменнікам мінскі Дом літаратара. Урэшце, я перакананы ў тым, што ў цяперашняй няпростай сітуацыі нам дапамагаюць ранейшыя напрацоўкі нашых папярэднікаў. Яны і не дазваляюць нам збочыць з магістральнага шляху.

Пытанні задаваў Мікалай НОВІКАЎ.

МЕЖДУНАРОДНОЕ СООБЩЕСТВО ПИСАТЕЛЬСКИХ СОЮЗОВ
МСПС
учрежденное IX съездом Союза писателей СССР (июнь 1992 г.)
ИСПОЛКОМ
123995, г. Москва, Г-69, ГСП-5, ул. Поварская, 52 — Тел.: 291-63-07
e-mail: sovpis@netclub.ru — Факс: 291-97-60
№ 69 — «13» марта 2003 г.

ПРЕЗИДЕНТУ
РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
АЛЕКСАНДРУ ГРИГОРЬЕВИЧУ ЛУКАШЕНКО

...сил и энергии люди. Знаю, что наследство новому руково... досталось не лучшее. Считаю, что возвращение Союзу писателей Беларуси его собственности – Дома литератора – стало бы той основой, которая позволила бы СБП еще плодотворнее работать на благо своей родины и родной литературы. Подчеркну, что в России, Украине и других странах ...ность Союзов писателей осталась той ...

ИСПОЛКОМ — МОСКВА
Сергей Михалков,
председатель Исполкома МСПС

Фрагмент ліста С.Міхалкова Аляксандру Лукашэнку з просьбай вярнуць беларускім пісьменнікам Дом літаратара.

На здымку: *патрыярх расійскай літаратуры Сяргей Міхалкоў працягвае руку падтрымкі старшыні Саюза беларускіх пісьменнікаў Алесю Пашкевічу.*

Пятница, 4 марта

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 00.30 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30, 11.50, 19.05 "В мире моторов".
09.05 "Пекари". Сериал.
10.10 "Сфера интересов".
10.35 "Школа первых ракеток". Сериал.
11.05, 18.15 "Затерянный мир". Сериал.
12.10 "Лекарство против страха". Детектив.
13.40 "Nota Bene".
14.05 "Время кино".
14.30 "Здоровье".
15.15 Концерт народного артиста России Олега Газманова.
16.05 "5x5".
17.05 "Антология "Славянского базара".
19.10 "Форум". Ток-шоу.
19.50 Профессиональный бокс.
20.35 "Специальный репортаж".
21.00 "Панорама".
22.05 "Зона Икс".
22.15 Торжественное заседание и праздничный концерт, посвященный Дню милиции.
00.45 "День спорта".

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 13.00, 20.30, 00.05 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05 "Клон". Сериал.
10.00 "Сестры". Сериал.
10.50 "Идолы".
11.20 "Свидание вслепую". Мелодрама.
13.05 "Женский роман". Сериал.
14.00 Теннис. Румыния—Беларусь. Матч мировой группы Кубка Дэвиса 2005 г.
20.00 "Время".
21.00, 00.20 "Новости спорта".
21.05 "Жизнь как чудо". Трагикомедия.
00.25 "Наблюдатель". Триллер.

РОССИЯ

07.45, 19.55 "Тайны следствия-3". Сериал.
08.45 "Лучи смерти. Гиперболоид инженера Филиппова".
09.45, 12.50, 18.45 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Мусульмане".
11.00 "Линии судьбы". Сериал.
11.55 "Что хочет женщина?".
16.10 "Кулагин и партнеры". Сериал.
16.45 "Кармелита". Сериал.
17.45 Ток-шоу "Частная жизнь".
19.50 "Спокойной ночи, малыши!".
21.00 "Охотники за иконами". Сериал.
22.00 "Вести+".
22.20 "Продано. Забыто. По следам царской диадемы". Док.фильм.
23.15 "Поцелуй перед смертью". Триллер.

ЛАД

07.00, 09.00, 13.00, 16.00, 20.40 Новости.
07.10, 18.10 "Женсовет".
07.25 Мультфильм.
07.40 "Росчерк времени".
07.55, 18.25 "Золотая мина". Сериал.
09.10, 17.20 "В погоне за волнами". Сериал.
10.05, 12.05 "Обычный необычный день".
10.25 "Дело "пестрых". Приключенческий фильм.
12.35 "Ералаш".
13.10 ("Культура") "Культурная революция".
14.05 ("Культура") "Кто мы?".
14.30 "Мультиклуб".
15.20 "Не зевай!"
15.30 "Бум".
16.10 "Ретро". "Последняя дива мюзик-холла". Далида.
16.50 "Площадь искусств".
19.35 "Дела семейные".
20.25 "Колыбельная".
21.00 ("Культура") "Линия жизни".
21.55 ("Культура") "С легким жанром!".
22.25 "Современность и документальное кино".

НТВ

09.00, 15.00, 18.00, 23.00 "Сегодня".
09.15 "Тайны разведки".
09.50 "Агент национальной безопасности-5". Сериал.
10.50 "Ментовские войны". Сериал.
15.20 "Принцип домино".
16.30 "Адвокат". Сериал.
17.35, 20.50 "Чрезвычайное происшествие".
18.35 "Сквозные ранения". Боевик.
21.00 "Сегодня в 22.00".
21.40 "Совершенно секретно. Информация к размышлению".
22.35, 23.15 "Безумие любви". Драма.

СТВ+RenTV

06.30, 17.50 "Минщина. Люди, события, факты".
06.45 "Утро столицы".
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.50 "24 часа".
07.50, 23.15 "Технология".
08.10 "Минск и минчане".
08.25, 20.20 "Автопанорама".
08.45 "Тема дня".
09.00 "Вуншпунш". Мультсериал.
09.25 "Метеор на ринге". Мультфильм.
09.45 "Берем все на себя". Военно-приключенческий фильм.
11.10 "Пока горит свеча".
11.45 "Ступени познания".
12.00, 17.00 "Час суда".
13.05 "Пикник с...".
13.50, 18.30 "Ангел на дорогах". Сериал.
14.50 "Пауэр рейнджерс, или Могучие рейнджеры. Сериал.
15.10 "Мстители". Мультсериал.
15.35 "Агентство". Сериал.
16.50 "Турпоход".
18.00 "Светская хроника".
18.15 "Служба днем и ночью".
20.05 "СТВ-спорт".
20.40 "Добрый вечер, малыш".
20.55 "Пропажа свидетеля". Детектив.
23.30 "Реактивный бокс".
23.50 "Злой Пиноккио". Триллер.

8-Й КАНАЛ

07.00, 18.15 "Алые паруса". Романтическая феерия.
08.40, 18.10, 21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...
08.45, 16.45 "Рожденная революцией". Сериал.
10.00 "Телемагазин".
10.15 "Стилет". Драма.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
19.45 "Мобилизация".
19.50 "Унесенные ветром". Сериал.
20.45 "Вечарніца".
21.10 "Смертельное оружие". Боевик.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail : nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк 3.03.2005 у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 29 110 экз. Заказ № 583.